

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra Humanitních věd

Bakalářská práce

Samospráva a spolkový život ve městě Kožlany

Ondřej Růžek

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Růžek Ondřej

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Samospráva a spolkový život ve městě Kožlany

Anglický název

Local Government and Community Life in the Town of Kožlany

Cíle práce

Tématem bakalářské práce je problematika spolkového života a místní samosprávy s důrazem na období po roce 1989. Výzkum bude zaměřen na vybranou obec Kožlany ležící v Plzeňském kraji (okres Plzeň-sever).

Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy a spolkového života.
2. Identifikovat aktéry veřejného života v obci (místní občanská sdružení, lokální politické subjekty, zájmové skupiny apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy.
3. Definovat roli spolků a místních politických subjektů na veřejný život, samosprávu a rozvoj obce.

Metodika

Ve výzkumu místní samosprávy se uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro veřejného a politického života. Nezohledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení [Balík 2005: 166–167]. Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obcích různých velikostí. Práce bude postavena jako případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Dále budou použity další standardní metodologické postupy, především komparace.

Harmonogram zpracování

studium literatury a vyhledání podkladových materiálů - léto a podzim 2013

realizace rozhovorů v obci - léto a podzim 2013

zpracování práce a teze - do 02/2014

odevzdání práce a teze - do 03/2014

Rozsah textové části

30-40 str.

Klíčová slova

Kožlany, místní samospráva, občanské sdružení, volební strana, komunální volby, komunální koalice

Doporučené zdroje informací

Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.

Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P., Strmiska, M. Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody. Brno: CDK, 2005.

Brokl, L. Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997.

Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009.

Čmejrek, J., Bubeníček, V., Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010.

Jůptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80 – 101.

Skovajsa, M. a kol. Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice. Praha: Portál, 2010.

Vedoucí práce

Čopík Jan, Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2014

prof. Ing. PhDr. Věra Májrová, CSc.

Vedoucí katedry

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan fakulty

V Praze dne 26.2.2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Samospráva a spolkový život ve městě Kožlany" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za odborné rady a připomínky. Velice oceňuji jeho vstřícnost a ochotu práci konzultovat. Mé poděkování patří i zástupcům politických subjektů a zájmových uskupení v Kožlanech za ochotu a vstřícnost poskytnout rozhovor a zodpovězení otázek. Především bych chtěl poděkovat starostovi Kožlan Mgr. Vladimíru Přibylovi, který mi byl nápomocen v přiblížení místního prostředí. Děkuji také za jeho názory a dlouholeté zkušenosti, o které se rád podělil. Poděkovat bych chtěl rovněž kronikářce města Mgr. Ireně Mostýnové za cenné rady a poskytnutí materiálů z Kroniky města Kožlany.

Samospráva a spolkový život ve městě Kožlany

Local Government and Community Life in the Town of Kožlany

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá samosprávou a spolkovým životem ve městě Kožlany. Cílem práce je zejména charakterizovat místní politické subjekty a místní spolky, jejich vzájemnou spolupráci a vliv na samosprávu. Práce se skládá ze dvou hlavních částí. Teoretická část představuje literární rešerši, která vymezuje základní pojmy vztahující se k lokální demokracii. V praktické části je pozornost věnována historické, kulturní, demografické a socioekonomické charakteristice města Kožlany. Dále se pak snaží identifikovat aktéry veřejného života ve městě (místní občanská sdružení, lokální politické subjekty, zájmové skupiny apod.) a odhalit jejich vzájemné vztahy. Dalším cílem této části práce je otestovat předpoklad (výzkumnou otázku – hypotézu), že na místní politické úrovni nepůsobí žádné parlamentní strany.

Summary

The bachelor thesis is dedicated to local government and community life in the town of Kožlany. The aim of this work is to characterize local political subjects and local associations, their reciprocal cooperation and influence of local government. The work consists of two main parts. The theoretical part deals with a literary research, which defines the basic conceptions relating to local democracy. The practical part devotes attention to characterization of historical, cultural, demographic and socioeconomic features of the town of Kožlany. Then it attempts to identify participants of public life of the town (local associations, local political subjects, interest groups etc.) and detect their mutual relations. The additional aim of this part is test of hypothesis that the parliament parties do not actuate on local political scene.

Klíčová slova: Kožlany, místní samospráva, občanské sdružení, volební strana, komunální volby, komunální koalice, nezávislí kandidáti

Keywords: Kožlany, local government, civil associations, election party, communal elections, communal coalitions, independent candidates

Obsah

1	Úvod	9
2	Cíl	10
3	Metodika	11
4	Občanská společnost	12
4.1	Občanský sektor.....	12
4.2	Občanská společnost a zprostředkování zájmů.....	13
5	Lokální politický prostor	14
5.1	Rozdělení obcí a jejich definice.....	14
5.2	Venkovské obce v ČR.....	14
6	Politici aktéři	15
6.1	Politické strany a subjekty na lokální úrovni.....	15
6.2	Odbory a zájmové skupiny.....	17
6.3	Vliv místních i nadmístních aktérů na rozhodování ve městě.....	18
7	Charakteristiky komunálních voleb	19
7.1	Nezávislé politické subjekty	20
7.1.1	Sdružení nezávislých kandidátů.....	21
7.2	Osobní vztahy	21
7.3	Koalice v nejmenších obcích	22
7.4	Participace občanů	23
8	Charakteristika města	24
8.1	Historie města	25
8.2	Kulturní charakteristika.....	26
8.3	Demografická charakteristika	28
8.3.1	Počet obyvatel.....	28
8.4	Socioekonomická charakteristika.....	31
8.4.1	Nezaměstnanost v roce 2012.....	32
8.4.2	Hospodaření města Kožlany v letech 2008-2012.....	33
8.4.3	Zamýšlené investice a předpokládaný rozpočet na rok 2014.....	36
8.4.4	Hospodářské prostředí.....	36
8.4.5	Sociální a občanská vybavenost.....	37
9	Politická scéna a spolkový život ve městě	39
9.1	Lokální politické subjekty.....	39
9.1.1	Sestavování kandidátních listin.....	39
9.1.2	Koalice v Kožlanech	39
9.2	Volby do městského zastupitelstva	41
9.3	Zhodnocení výsledků voleb do městského zastupitelstva.....	44

9.4	Vedení města.....	47
9.5	Spolkový život	48
9.5.1	Místní spolky.....	48
9.5.2	Finanční prostředky spolkům a organizacím od města Kožlany.....	57
9.5.3	Veřejné dění ve městě očima starosty	58
9.5.4	Vliv místních aktérů na rozhodování	61
9.6	Samospráva a spolkový život – hodnocení	62
10	Závěr	63
11	Použité zdroje	65
12	Přílohy.....	68
	Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	68
	Příloha č. 2: Otázky k rozhovorům	69
	Příloha č. 3: Přehled konaných akcí v Kožlanech (rok 2012).....	72
	Příloha č. 4: Administrativní rozdělení okresu Plzeň-sever	75
	Příloha č. 5: Fotogalerie	76

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Vliv místních a nadmístních aktérů na rozhodování ve městě	19
Tabulka č. 2: Potřebná podpora pro kandidaturu NK a SNK (od roku 1994).....	21
Tabulka č. 3: Počet obyvatel a průměrný věk ve městě Kožlany v letech 2004-2013.....	28
Tabulka č. 4: Počet trvale žijících obyvatel v přidružených obcích.....	29
Tabulka č. 5: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity	31
Tabulka č. 6: Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti	32
Tabulka č. 7: Průměrná roční míra nezaměstnanosti 2007-2012	33
Tabulka č. 8: Hospodaření města 2008-2013.....	35
Tabulka č. 9: Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 1994.....	42
Tabulka č. 10: Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 1998.....	43
Tabulka č. 11: Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 2002.....	43
Tabulka č. 12: Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 2006.....	43
Tabulka č. 13: Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 2010.....	44
Tabulka č. 14: Finančních prostředky spolkům od města Kožlany v roce 2012.....	58
Tabulka č. 15: Vliv místních aktérů na rozhodování v Kožlanech podle názoru starosty	61

Seznam grafů

Graf č. 1: Počet obyvatel a vývoj průměrného věku v Kožlanech v letech 2004-2013	29
Graf č. 2: Rozpočet města Kožlany v letech 2008-2013 (plnění k 31.12.)	35

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Znak města.....	24
Obrázek č. 2: Katastrální území města Kožlany	25

1 Úvod

Ruku v ruce s revolucí a politickým převrácením v roce 1989 šla i revoluce na poli lokální demokracie. Lidem se dostalo mnoha svobod, které byly do té doby potlačovány. Jednou z těchto svobod byla i svoboda volební. Lidé dostali možnost zvolit si své zástupce na národní, ale i lokální úrovni. Komunální volby byly příčinou vzniku lokálních politických hnutí a dalších subjektů, ve kterých se mohou angažovat místní občané a reprezentovat zájmy svých voličů.

Lokální politika zůstává dlouho v ústraní té národní. Je to logické, na národní úrovni se rozhoduje o těch nejdůležitějších otázkách směřování naší země, ale velký vliv mají také média, která se zabývají převážně jen národní úrovní a tu lokální poněkud opomíjejí. Lidé by však neměli odvracet pozornost od obecní politiky. Vždyť na této úrovni se rozhoduje o věcech a řeší se problémy, které se zpravidla přímo dotýkají jejich životů. Oblast lokální politiky má svá specifika a je charakteristická svou rozmanitostí. Lze konstatovat, že co obec, to jiná politika.

Na lokální úrovni působí různé subjekty reprezentace zájmů obyvatel. V menších obcích se neprosazují velké parlamentní strany svázané ideologií, prosazují se spíše nezávislí kandidáti. Důležitou roli zde hraje osobní znalost a sympatie. Vytváří se zde tedy prostor pro ovlivnění místní politiky i z řad zájmových sdružení a spolkové činnosti. Úspěšnost kandidátů právě z této sféry je jedním z charakteristik lokální úrovně politiky.

Stěžejním bodem této práce je případová studie města Kožlany. Práce se zabývá charakteristikou jak socioekonomické, tak politické situace ve městě. Charakterizuje kulturní a spolkový život v Kožlanech a má za cíl odhalit do jaké míry je činnost spolků a zájmových uskupení klíčová pro politický, společenský a kulturní život města. Snaží se ukázat přesah této sféry i do samosprávy města.

2 Cíl

Tématem bakalářské práce je problematika spolkového života a místní samosprávy s důrazem na období po roce 1989. Výzkum byl zaměřen na vybranou obec Kožlany ležící v Plzeňském kraji (okres Plzeň-sever). Kožlany jsou sice oficiálně městem, ale tento statut získaly historicky, rozlohou i počtem obyvatel se řadí spíše k menším obcím. Práce je postavena jako případová studie. Empirický výzkum vychází z teoretických východisek, která jsou obsažena v kapitolách 4-7.

Cílem práce bylo v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy a spolkového života.
2. Identifikovat aktéry veřejného života v obci (místní občanská sdružení, lokální politické subjekty, zájmové skupiny apod.), analyzovat jejich vzájemné vztahy a na základě analýzy výsledků voleb charakterizovat jejich zastoupení v orgánech samosprávy. Dosavadní výzkumy lokální politiky ukázaly, že v menších obcích se ve většině případů nevyskytují žádné místní organizace politických stran.¹ V této souvislosti si lze položit otázku, zda tento předpoklad platí také ve městě Kožlany (1393 obyvatel k roku 2013).
3. Definovat roli spolků a místních politických subjektů, jejich vliv na veřejný život, samosprávu a rozvoj obce.

¹ Srov. např. JÜPNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely: studie*. In: Politické revue. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2004.

3 Metodika

Komunální politiku lze zkoumat ze dvou pohledů. První pohled je tzv. pohled shora, který tolik nezohledňuje místní specifika a na komunální politiku nahlíží jako na nejnižší úroveň politického celku. Druhý pohled se naopak řídí tvrzením, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Pro tuto metodu se ve většině případů využívá jednotlivých případových studií. Na základě této studie je pak sestavováno zobecňující tvrzení.²

Pro vypracování bakalářské práce byl využit druhý pohled. Pohled, který pohlíží na komunální politiku zdola. Snaží se zohledňovat místní specifika politického procesu a různorodost obcí. Práce je případovou studií.

V předkládané práci byly využity dvě základní techniky sběru dat. Technika studia dokumentů a dotazování pomocí polostrukurovaných rozhovorů. Teoretická část práce vznikla na základě studia odborné literatury, která je výjimečně doplněna o internetové zdroje. Přehled studované literatury je uveden na konci práce.

Praktická část práce byla vytvořena na základě celkem pěti polostrukurovaných rozhovorů. Seznam otázek pro rozhovory je součástí *přílohy č. 2*. Výhodou této techniky je možnost pokládat kromě předem naformulovaných otázek i otázky doplňující a reagovat tak na vzniklou situaci a směr rozhovoru. Doplňující otázky upřesňují a rozvíjí odpovědi na otázky základní. Nevýhodou může být časová náročnost. Konkrétně se jednalo o rozhovory s představiteli spolků, členkou kulturní komise a starostou města. Všichni dotazovaní zároveň jsou nebo byli členy zastupitelstva.

Pro podstatnou část praktické části byly použity i internetové zdroje. Jednalo se především o data ze serverů Českého statistického úřadu, Ministerstva vnitra a Ministerstva práce a sociálních věcí. Na základě těchto dat vznikla demografická a socioekonomická charakteristika města, v neposlední řadě také přehled výsledků voleb. Užitečným zdrojem informací byly i oficiální stránky města, místní měsíčník „Kožlanský zpravodaj“, dokumenty vydávané městem a také Kronika města Kožlany.

Kapitoly 4-7, které pojednávají o občanské společnosti, lokálním politickém prostoru, politických aktérech a charakteristikách komunálních voleb, jsou teoretickou částí. Praktickou část tvoří kapitoly 8-9 zaměřující se na charakteristiku města, politickou scénu a spolkový život.

² BALÍK, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In FIALA, P., STRMISKA, M. Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody, str. 163-175

4 Občanská společnost

Obnova české občanské společnosti nastala revolučním rokem 1989. Došlo k obnově práv sdružovacích a shromažďovacích, která jsou nezbytná pro výkon základních aktivit lidí v občanské společnosti. Nastává „boom“ nových sdružení a organizací zprostředkující zájmy lidí. Některé organizace navázaly na svoji činnost v letech 1948-1989, jiné zase navázaly na činnost, která byla násilně přerušena v období socialismu.³

Občanskou společnost lze chápat jako prostor pro jednání a sdružování občanů mezi rodinou, trhem a státem. Spadá do ní celá řada organizací, jako jsou spolky, nadace a církve nebo školy a muzea, jež se považují za všeobecně prospěšné společnosti. Ale to jsou již organizované formy, občanská společnost má i svoji neorganizovanou část. Patří do ní neformální společenství a sítě, veřejná shromáždění a demonstrace a také samotní občané. Dokonce do ní můžeme zahrnout i společenské normy, hodnoty a zvyklosti. Občanská společnost je širší pojem než občanský sektor.⁴

4.1 Občanský sektor

Organizované formy občanské společnosti se nazývají občanský sektor nebo organizovaná občanská společnost. Občanská společnost a občanský sektor tedy nejsou to samé, protože občanská společnost zahrnuje i neformální občanské aktivity a podoby sdružování. Občanský sektor je charakteristický soukromými sdruženími občanů, jež jsou zakládána dobrovolně pro sledování potenciálně neomezeného množství cílů. Pro znaky je společné to, že jsou legální a neomezují osobní svobody. Patří do nich i politická a jiná práva občanů, ale nepatří k nim snahy o dosažení soukromého zisku nebo přímého podílu na výkonu politické moci. Do občanského sektoru patří například občanská sdružení, která se věnují podpoře veřejně prospěšných cílů, z těch má pak prospěch celá společnost nebo její část. Dále církve a náboženské společnosti, které jsou specifickou podobou svobodného sdružení občanů a předmětem jejich činnosti často bývá činnost charitativní. Mezi další typy organizací patří ty, které slouží k veřejnému prospěchu, například nadace. Jiným typem organizací občanského sektoru mohou být obecně prospěšné společnosti, jež

³ SKOVAJSA, Marek a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*, str. 73; BROKL, Lubomír. *Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky*, str. 151

⁴ SKOVAJSA, Marek a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*, str. 30-31

poskytují veřejnosti různé služby, jako například zdravotní a sociální péči či působí v oboru vzdělávání a kultury.⁵

Občanská společnost, jak už název napovídá, je společností občanů. Občanství znamená členství v určitém politickém společenství (nejčastěji státu), to s sebou nese práva a povinnosti. Občanství tradičně neznamenal jen pasivní státní příslušnost, ale také aktivní participaci na výkonu suverénní moci.⁶

4.2 Občanská společnost a zprostředkování zájmů

Občanská společnost je jedním ze základních stavebních kamenů demokratického politického uspořádání. Všichni občané se však nemohou přímo podílet na výkonu veřejné moci, proto dostávají možnost volit si své zástupce. Účast ve volbách je základním politickým právem založeným na principech rovnosti a všeobecnosti. Volby představují klíčovou instituci demokracie a účast v nich je základním projevem aktivního občanství. Avšak mechanismus voleb nestačí k překlenutí vzdálenosti mezi občany a veřejnou mocí. Nutností je, aby moc státu byla neustále omezována požadavky a dohledem občanů. Osvědčila se dělba moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní a také územní decentralizace veřejné správy, ale to pořád nestačí.

Je nutné, aby mezi občany a státem existovaly i další instituce umožňující občanům vyjadřovat jejich zájmy a následně těchto zájmů dosahovat a kontrolovat jejich naplnění veřejnou mocí. Tuto oblast nazýváme termínem intermediární neboli zprostředkující sféra.⁷ Mezi základní zprostředkovatele zájmů patří politické strany, odbory a zájmové skupiny nejčastěji v podobě občanských sdružení (spolků), které se řadí k politickým aktérům (viz kapitola č. 6 Političtí aktéři).

⁵ SKOVAJSA, Marek a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*, str. 16

⁶ Tamtéž, str. 72-73

⁷ Tamtéž, str. 74-75

5 Lokální politický prostor

Lokální politický prostor s sebou nese svá specifika, proto je nutné se jím zabývat a neupozadovat ho ve prospěch národní politické úrovně, tak jak to dělají zpravidla média. Jedním ze způsobů obeznámení se s lokálním politickým prostorem může být jeho vymezení podle rozdělení obcí.

5.1 Rozdělení obcí a jejich definice

Pojmy jako obec či obecní samospráva úzce souvisí právě s lokální politickým prostorem. V roce 1990 se změnil systém územní veřejné správy. Základem bylo rozdělení jednotného systému veřejné správy, ve kterém se veškerá veřejná správa rovnala státní správě, na dvě složky. Od státní správy se oddělila druhá složka tzv. samospráva, zejména územní. Základní ukotvení má samospráva v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích a zákoně 129/2000 Sb., o krajích.⁸ Obec zákon definuje jako veřejnoprávní korporaci, která má vlastní majetek, zároveň je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří celek, který je vymezen hranicí území obce. Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese z nich odpovědnost. Právně se obec stává městem, pokud má alespoň 3 000 obyvatel a pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR po vyjádření vlády. Občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a má v obci trvalý pobyt.⁹

Petr Jüptner ve své studii *Komunální koalice a politické modely* přichází s pohledem na rozdělení obcí, který se zaměřuje na počet obyvatel v obci. Dělí je na nejmenší (do 1 700 obyvatel), na obce menší střední velikosti (od 1 701 do 9 000 obyvatel), na obce větší střední velikosti (od 9 001 do 45 000 obyvatel) a na největší obce (větší než 45 000 obyvatel).¹⁰

5.2 Venkovské obce v ČR

U menších obcí se lze setkat také s názvem venkovské obce. Definování těchto obcí není v České republice nic jednoduchého. Tento problém nemá totiž jednoznačné řešení. Existují základní tři pohledy pro vymezení venkovských obcí. První z nich bere v úvahu počet obyvatel žijících v obci. Jako mez oddělovací město od venkovské obce se bere počet

⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*, str. 61

⁹ §1-3 zákona č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení)

¹⁰ JÜPNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely: studie*. In: Politické revue. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2004.

3000 obyvatel. Dříve byla tato hranice ještě o 1000 obyvatel nižší, ale zákon č. 128/2000 Sb., o obcích to změnil. Druhý pohled je formální a říká, že za venkov se pokládají sídla, která nejsou městy. Třetí vychází z hustoty obyvatel na km². OECD i Eurostat pokládají za venkovské obce ty, jejichž hustota zalidnění je nižší než 150 obyvatel na km². V podmínkách České republiky se však pro vymezení venkovského prostoru používá zpravidla snížená hranice 100 obyvatel na km².¹¹

6 Političtí aktéři

Hlavním a asi nejznámějším politickým aktérem jsou samozřejmě politické strany. Existují ale i další druhy zprostředkování zájmů. Historicky se vytvořily tři základní prolínající se formy. První formu tedy reprezentují politické strany, které usilují o politickou moc prostřednictvím voleb. V tomto bodě se odlišují od ostatních subjektů, jež primárně nemají za cíl získání politické moci. Druhou formu tvoří odbory a organizace zaměstnavatelů. Třetí formou jsou různá zájmová uskupení, organizace, spolky a společenská hnutí. V moderní době ale stále více tyto formy doplňuje ještě forma čtvrtá, kterou tvoří masmédiá a tvůrci veřejného mínění.¹² Zatímco problematika politických stran je dlouhá léta předmětem výzkumů a diskuzí, zájmové skupiny byly dlouho opomíjeny a jejich problematika začala být zkoumána poměrně nedávno.¹³

6.1 Politické strany a subjekty na lokální úrovni

Politické strany jsou sice všeobecně hlavním aktérem politického dění, ale v místních podmínkách tomu tak vůbec být nemusí. Na místní úrovni dominují spíše zájmy bezprostředně se dotýkající života lidí, například výstavba vodovodu či oprava chodníků. Naopak zájmy politické, jako je třeba problematika zavedení eura jako měny v České republice, mohou v tomto prostředí znít trochu přemrštěně. Politické strany, i když jsou v celostátním prostředí na vrcholu pomyslné pyramidy, v lokálním prostředí a především u nejmenších obcí se komunálních voleb třeba vůbec neúčastní.¹⁴

Při zkoumání lokálních politických spekter jsou strany považovány spíše za statické prvky, které dotvářejí podobu formátu stranického systému. Výzkumy se potýkají hlavně

¹¹ ČMEJREK, Jaroslav a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*, str. 9-10

¹² ČOPÍK, Jan. *Demokratický proces na subnacionálních úrovních politického rozhodování: Případová studie Nového Města nad Metují*, str. 81

¹³ CABADA, Ladislav a kol. *Úvod do studia politické vědy*, str. 219

¹⁴ BROKL, Lubomír. *Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky*, str. 29

s nestabilitou formátů lokálních politických systémů, která se značí neexistencí volebních programů a častými přesuny kandidátů mezi lokálními politickými subjekty během volebních období. Místní stranické systémy jsou v prostředí malých venkovských obcí považovány za nejméně rozvinuté. V malých obcích se často nevyskytují ani místní organizace parlamentních stran, na což poukázal i výzkum Jaroslava Čmejrka (2003), v tomto výzkumu byly porovnávány stranické systémy obcí různých velikostí a kategorií z hlediska působnosti celostátních politických stran. Bylo zjištěno, že neúplná politická spektra politických stran se nacházejí v obcích do 2 000 obyvatel, v obcích pod 1 000 obyvatel se často neobjevuje ani jediná celonárodně působící politická strana. Naopak velký prostor dostávají nezávislí kandidáti, což je logickým vyústěním této situace, jejich kandidatura je, dá se říci, nezbytností. Často se také stává především v těch nejmenších obcích, že nezávislí kandidáti, nejčastěji v podobě sdružení nezávislých kandidátů (SNK), jsou ve volbách jediným kandidujícím subjektem. V některých případech se k nim přidávají ještě samostatně kandidující nezávislí kandidáti, kteří sestavují vlastní kandidátní listiny. Je to někdy důsledkem nízkého stupně rivality, neúčasti politických ideologií či nezájmem samotných obyvatel o účast na správě obce. Volba zastupitelů v malých obcích se často stává spíše nutností k udržení chodu obce a její autonomie.¹⁵ Samotný fakt, že v některé obci kandidují jen nezávislí kandidáti, nemusí nutně znamenat absenci politické soutěže. Petr Jüptner ve své studii uvádí tvrzení, že „...politické strany jsou v malých obcích chápány jako zdroj nesvárů a politikaření, nezávislé osobnosti oproti tomu představují pracovitost a schopnost spolupráce.“ Z tohoto tvrzení vyplývá, že kandidovat v malých obcích za nějakou celostátní politickou stranu může být určitý handicap.¹⁶

Omezený sociální prostor ovlivňují hlavně osobní vztahy mezi místními kandidáty. Mechanismus stranického systému je možné pochopit pomocí rozpoznání tzv. „jader“ místních politických táborů. „Jádro lze definovat jako provázanou a koordinovaně postupující skupinu politických aktérů, která má zpravidla jednociferný počet členů, přičemž se může překrývat i s institucí mimo daný politický systém (např. sportovní oddíl, firma, kulturní dům či škola).“ Jádro může zasahovat i do více politických subjektů.¹⁷

¹⁵ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*, str. 114-115

¹⁶ JÜPNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely: studie*. In: *Politické revue*. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2004

¹⁷ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*, str. 119-120

Z uvedených skutečností vyplývá, že místní politika se od té národní v řadě případů liší a působí na ni mnoho vlivů, které jsou pro ni tak specifické. Proto například nelze hodnotit výsledky celostátních politických stran na lokální úrovni podle stejných kritérií jako na úrovni národní.

6.2 Odbory a zájmové skupiny

Odbory a zájmové skupiny jsou kromě politických stran další formou zprostředkování zájmů. Tyto organizace lze rozdělit do dvou určitých skupin. Jako kritérium zde slouží motivace pro členství. První skupinu tvoří organizace, které se snaží obhajovat a prosazovat své zájmy vůči jiným subjektům. Za účelem prosadit své zájmy se lidé v těchto organizacích nesdružují jen do oficiálních organizací, jako jsou třeba odbory či sdružení spotřebitelů, ale také do neoficiálních skupin. Tyto skupiny vznikají na kratší dobu a zakládají se k jednorázové záležitosti (např. boj za obchvat města). Druhou formu tvoří organizace sdílení společnosti, které umožňují lidem sdílet společnost s lidmi stejných zájmů. Tuto formu mohou reprezentovat myslivecká sdružení, sbory dobrovolných hasičů, svazy zahrádkářů a další.¹⁸

Zmíněné formy zprostředkování zájmů se doposud řídily zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, s účinností nového občanského zákoníku od roku 2014 se občanská sdružení transformují na spolky. Z hlediska funkčnosti se jedná ale o stejnou právnickou osobu, tedy zájmové (nevýdělečné) společenství osob¹⁹.

V rámci této práce a případové studie města Kožlany je užíváno pojmu občanské sdružení z důvodu zachycení platných skutečností v době výzkumu, který probíhal v roce 2013. Pro tuto práci jsou někdy používány názvy zájmová skupina či uskupení i v případech, kdy se jedná o uskupení, které nemá předepsanou právní formu (př. Klub šikovných žen).

Všeobecně nejrozšířenějším typem organizací, které sdružují lidi za účelem reprezentace jejich nejrůznějších zájmů, jsou občanská sdružení. Řadíme je k nestátním

¹⁸ ČOPÍK, Jan. *Demokratický proces na subnacionálních úrovních politického rozhodování: Případová studie Nového Města nad Metují*, str. 93-94

¹⁹ „Transformace“ občanských sdružení na spolky dle nového občanského zákoníku. FORST, Adam. *Justice.cz: Nový občanský zákoník* [online]. 2013 [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/transformace-obcanskych-sdruzeni-na-spolky-dle-noveho-obcanskeho-zakoniku/>>

neziskovým organizacím²⁰. Aktuální data hovoří o tom, že v ČR k lednu roku 2013 bylo 83 547 občanských sdružení.²¹

Zájmové skupiny působí jako politický aktér tak, že se snaží obhajovat nejrůznější společenské zájmy v politickém systému. Své cíle mohou prosazovat například vytvářením tlaku na místní zastupitelstvo.²²

6.3 Vliv místních i nadmístních aktérů na rozhodování ve městě

Jan Čopík ve své dizertační práci *Demokratický proces na subnacionálních úrovních politického rozhodování* zmiňuje starší výzkum Michala Illnera, který se zabýval vlivem místních a nadmístních aktérů na rozhodování ve městech v letech 1991 a 1997, konkrétně zkoumal názor starostů na tuto problematiku.²³ Jelikož se jedná o starší výzkum, některé údaje jsou v současnosti už irelevantní, jako například vliv okresních úřadů či funkcionářů KSČ. Nutno ale dodat, že tento výzkum má i v současnosti jistou vypovídací hodnotu (viz *tabulka č. 1*).

²⁰ ČOPÍK, Jan. *Demokratický proces na subnacionálních úrovních politického rozhodování: Případová studie Nového Města nad Metují*, str. 81

²¹ Transformace“ občanských sdružení na spolky dle nového občanského zákoníku. FORST, Adam. *Justice.cz: Nový občanský zákoník* [online]. 2013 [cit. 2014-01-23]. Dostupné z: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/transformace-obcanskych-sdruzeni-na-spolky-dle-noveho-obcanskeho-zakoniku/>>

²² SKOVAJSA, Marek a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*, str. 75

²³ ČOPÍK, Jan. *Demokratický proces na subnacionálních úrovních politického rozhodování: Případová studie Nového Města nad Metují*, str. 82

Tabulka č. 1: *Vliv místních a nadmístních aktérů na rozhodování ve městě*

	Skóre vlivu	
	1991	1997
Místní zastupitelstvo	36,0	36,6
Rada místního zastupitelstva	34,2	33,8
Starosta	28,4	33,6
Tajemník městského (obecního) úřadu	22,6	18,7
Městský (obecní) úřad	22,8	23,6
Politické strany	15,0	12,3
Místní podniky	15,7	11,6
Místní podnikatelé	12,5	13,6
Místní spolky a organizace občanů	10,2	14,3
Církev	8,4	6,3
Místní tisk	16,6	11,8
Obyčejní lidé	23,1	16,5
Bývalí funkcionáři KSČ	10,5	5,0
Okresní úřad	21,7	16,2
Ústřední orgány	20,5	16,0
Velikost souboru	91-134	390-515

Pozn: Skóre vlivu je index vytvořený agregací vážených podílů odpovědí na stupnici žádný vliv – velký vliv. Jeho hodnoty se mohou pohybovat v rozpětí od 0 do 40.

Zdroj: Illner 2001: 267. Převzato z Výzkum Lokální demokracie a inovace I, 1991; Výzkum Starostové obcí a měst v sedmém roce samosprávy, 1997.

Pro účely této práce zobrazuje výzkum důležitý fakt. Vliv politických stran se podle názorů starostů mezi lety 1991-1997 snížil, naopak vliv místních spolků a organizací občanů vzrostl. Takže místní spolky a organizace ve svém vlivu politické strany předstihly. Nutno ještě dodat, že byla zkoumána především města, malé obce se ve výzkumu neobjevily. Lze ale předpokládat, že u menších obcí bude vliv místních spolků a organizací, pokud v obci působí, ještě větší a to právě na úkor vlivu politických stran. Je také patrné, že místní spolky a organizace ve městech mají podle názoru starostů k roku 1997 větší vliv než třeba místní podniky a podnikatelé a také větší vliv než církev.

7 Charakteristiky komunálních voleb

Po roce 1990 se v ČR komunální volby konají tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Volby jsou založené na principu poměrného zastoupení. Funkční období je čtyřleté. Komunální volby prošly od roku 1990 řadou změn. V průběhu let se vystřídaly čtyři zákony týkající se komunálních voleb. Od roku 2002 se volby řídí zákonem 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o

změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Nejvýraznější změnou z roku 2001 je změna volební formule a zavedení uzavírací klauzule. Důvodem těchto změn byla značná roztržitost zastupitelstev, kterou způsobovala „nadprezentace“ malých stran.²⁴

7.1 Nezávislé politické subjekty

Nezávislé subjekty „bez politické příslušnosti“ se staly specialitou komunálních voleb a dlouhá léta dominují volbám do zastupitelstev v obcích. Celkově se v komunálních volbách, když vezmeme v potaz i větší či statutární města, umísťují těsně za nejdůležitějšími celorepublikovými stranami, někdy i před nimi. Například v obecních volbách v roce 2006 získali kandidáti bez politické příslušnosti 82,4 % mandátů.

Úspěšnost nezávislých kandidátů je závislá na velikosti obce. Všeobecně platí, že v malých obcích jsou většinou nezávislí kandidáti jedinou formou politického zapojení. S rostoucí velikostí obce se postupně význam nezávislých kandidátů a politických (parlamentních) stran vyrovnává. Ve větších městech, jako jsou například statutární města, se politická scéna blíží už té národní a úspěchy slaví především parlamentní strany. Nezávislí nekandidují jen jako samostatní kandidáti či v rámci sdružení nezávislých kandidátů, ale uplatňují se i na kandidátních listinách politických stran.²⁵ Důvodů zařazení nezávislých kandidátů na kandidátní listiny politických stran může být několik. Neobsazené kandidátky jsou nevýhodou. Proto se politické strany na komunální úrovni, hlavně v menších městech a v neměstských obcích, při jejich sestavování neobejdou bez nezávislých. České politické strany se vyznačují slabou členskou základnou. Dalším důvodem zařazení nezávislých může být vylepšení jejich image. V lokálním politickém prostoru lidé oceňují více osobnosti než politické programy a ideje. Dalším důvodem může být taktizování. Nezávislost na politických stranách se může pozitivně projevit v povolebním koaličním vyjednávání. Na druhou stranu existují i důvody opačné, kdy samotní nezávislí kandidáti se snaží dostat na kandidátní listiny politických stran. Důvod je prostý, chtějí se vyhnout podmínkám kandidatury SNK a NK, jednoduše řečeno sbírání podpisů voličů.²⁶ Kandidatura nezávislých kandidátů a jejich sdružení byla upravena v zákoně č. 152/1994 Sb. Dříve pevně stanovený počet podpisů byl tímto zákonem

²⁴ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*, str. 83-85

²⁵ ČOPÍK, Jan. *Demokratický proces na subnacionálních úrovních politického rozhodování: Případová studie Nového Města nad Metují*, str. 52

²⁶ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*, str. 70-71

nahrazen za relativní počet daný procentem.²⁷ Nutná podpora pro kandidaturu NK a SNK je zobrazena v *tabulce č. 2*.

Tabulka č. 2: *Potřebná podpora pro kandidaturu NK a SNK (od roku 1994)*

počet obyvatel v obvodě	kandidaturu musí v petici podpořit	
	u nezávislého kandidáta	u sdružení nezávislých kandidátů
do 500	5 %	7 %
501 – 3 000	4 %, nejméně 25	7 %
3 001 – 10 000	3 %, nejméně 120	7 %
10 001 – 50 000	2 %, nejméně 600	7 %
50 000 – 150 000	1 %, nejméně 1 000	7 %
nad 150 000	0,5 %, nejméně 1 500	7 %
	z obyvatel obce	

Zdroj: Outlý 2004, str. 20-21

7.1.1 Sdružení nezávislých kandidátů

V případě, že nezávislí nekandidují pod hlavičkou politické strany či jako samostatní nezávislí kandidáti (NK), mohou kandidovat společně jako sdružení nezávislých kandidátů (SNK). Právě ve středních a malých obcích je dnes technicky výhodnější zakládat tato sdružení než politické strany. Za komunální politiku se zde považuje řešení věcných problémů a hledání optimálních variant, ideologické aspekty jsou zanedbatelné. Proto je žádoucí, aby do voleb vstupovala uskupení právě vytvořená jen za tímto účelem. SNK se vyznačují organizační nestabilitou a nestálostí politického působení. Existují ale i výjimky. Se stabilně fungujícími sdruženími se lze setkat v těch případech, kdy jsou založeny na strukturách, jejichž primárním účelem je něco jiného než politické angažmá. Příkladem mohou být různé zájmové skupiny, jakou je třeba tělovýchovná jednota.²⁸

7.2 Osobní vztahy

Politika na lokální úrovni je lidem nejbližší. Značí se úzkým sociálním prostorem a ovlivňují ji především osobní vztahy. Tento fakt je významný z toho důvodu, že více jak 93 % obcí tvoří obce, které nemají 3 000 obyvatel. Těchto 93 % obcí však představuje výraznou menšinu obyvatel. Žije zde dvakrát méně voličů než v obcích nad 3 000 obyvatel. V těchto obcích je faktor osobních vztahů a osobní znalosti patrný více než jinde.

²⁷ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*, str. 72-73

²⁸ Tamtéž, str. 75;

OUTLÝ, Jan, ed. a ŠARADÍN, Pavel, ed. *Studie o volbách do zastupitelstev v obcích.*, str. 21

Osobnostní kvality, schopnosti, povahové přednosti a názory v tomto prostředí dominují nad stranickou příslušností. Proto je důležité, aby ve volbách mohli kandidovat jednotlivci „sami za sebe“ a komunální volební systém jim nekladl velké překážky. Opačně tomu je u měst s desítkami tisíc obyvatel, kde se „komunální“ politické dění blíží tomu parlamentnímu. Zde jsou určité restriktce na místě, jedním z důvodů je zamezit kandidatuře jednotlivců, kteří nemají vážné volební úmysly a chtějí se jen zviditelnit. Dalším důvodem je potřeba „účelné integrace“, tedy schopnosti vytvářet akceschopné koalice.²⁹

7.3 Koalice v nejmenších obcích

Horní hranici pro nejmenší obce stanovil Petr Jüptner na 1 700 obyvatel. V těchto obcích fakticky koalice neexistují. Koaliční konání se obvykle vztahuje pouze na volbu starosty a místostarosty. V nejmenších obcích kandidují NK či SNK a existují zde často maximálně dvě politické strany (KDU-ČSL a KSČM). Politické strany se zde potýkají s malým počtem členů, vytváří se těsně před volbami a fungují spíše na společenské než politické bázi. Starostové někdy naprosto odmítají logiku volebního systému, podle které se mandáty rozdělují podle hlasů pro kandidátní listiny (politická seskupení). Objevují se názory, že zastupitelský mandát by měli obdržet kandidáti s největším počtem hlasů a to bez ohledu na jaké kandidátní listině jsou. Právě v těchto obcích volební zákon předvolební koalice znevýhodňuje, protože je vždy efektivnější postavit dvě kandidátky než jednu. Pro tvorbu koalic ve většině případů platí zákon „každý s každým“. Termín koalice se zpravidla nepoužívá ani při „politickém vyjednávání“. Pro tyto obce jsou charakteristické určité „superkoalice“, kde jsou zastoupeny všechny politické subjekty. Petr Jüptner ve své studii *Komunální koalice a politické modely* rovněž zmiňuje fakt, že žádný z oslovených starostů nevedl, že by místní zastupitelstvo fungovalo na principu „vlády a opozice“. Většina mluví o „velké rodině“, jež se společně snaží řešit věcné problémy v obci. Jedním z důvodů malého výskytu zastupitelstev rozdělených na koalice může být také skutečnost, že v nejmenších obcích, kde se rada vůbec nevolí a funkce starosty je často neuvolněná, není o co hrát a nemá cenu se spolčovat. Náznak koalice se vyskytuje spíše před volbami a je založen především na osobních vztazích a uznání. Lze se setkat i se vzájemnou podporou kandidátních listin, která podtrhuje nesoutěživý charakter. Existují ale i výjimky. V některých obcích spolu mohou tradičně soutěžit dva silné klany, zájmové skupiny či

²⁹ OUTLÝ, Jan, ed. a ŠARADÍN, Pavel, ed. *Studie o volbách do zastupitelstev v obcích*, str. 15-16

části obce. U obcí s obecní radou se někdy mohou určité koalice vytvářet, vzhledem k možnosti pojistit si obsazení reprezentativního postu starosty, místostarosty či člena rady. Rada má totiž poměrně silné postavení. Ovšem tyto koalice nejsou trvalé.³⁰

7.4 Participace občanů

Nejsledovanějším ukazatelem politické participace občanů je volební účast. V ČR byla volební účast nejvyšší na počátku 90. let, od té doby má klesající tendenci jak u parlamentních voleb, tak u voleb obecních. Účast v parlamentních volbách je všeobecně vyšší než v obecních, ale pokles účasti je výraznější u voleb parlamentních. V malých obcích, které nemají statut města, je volební účast vyšší než průměr volební účasti celé ČR, rovněž její pokles je mírnější. Kromě volební účasti existují i další formy participace občanů. Příkladem může být zapojení občanů do činnosti politických stran a zájmových skupin, různé formy občanské iniciativy, vytváření veřejného mínění a aktivity územních samospráv. Aktivity spojené se spolkovou a zájmovou činností jsou považovány za nepolitickou formu participace. Tyto aktivity rozšiřují možnosti občanů zapojit se do veřejného života. Participace může mít také formu protestu, například petice či akce občanského odporu. V některých případech může tento odpor vyústit až v založení místního sdružení nezávislých kandidátů a účastí ve volbách. Prostor pro uplatnění občanů v posledních letech stále více umožňují informační technologie.³¹

Výrazem aktivity občanů v obci může být i počet kandidátních listin a jejich zaplnění. Ve venkovských obcích se při sestavování kandidátních listin politické subjekty řídí zpravidla stejnými pravidly. Lídři či užší vedení vytipují vhodné kandidáty. Vybírají osoby, které by mohly voliče zaujmout, zpravidla jde o kandidáty bez politické příslušnosti. Místní představitelé často mají potencionální kandidáty dlouhodobě vyhlédnuté, v mnoha případech se jedná o spoluobčany, kteří se již uplatnili v minulých volbách. Při sestavování kandidátek se také dbá na rovnoměrné zastoupení částí obce či města. Důležitá je i skutečnost, že plně obsazené kandidátky jsou výhodou, proto často nastává fáze přemlouvání lidí, aby se na kandidátku nechali zapsat.³²

³⁰ JÜPNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely: studie*. In: Politické revue. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2004;

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*, str. 196-197

³¹ ČMEJREK, Jaroslav a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*, str. 25-31

³² Tamtéž

8 Charakteristika města

Kožlany, dříve Kozlany (v lat. a něm. textech Kozlan), jsou malým městem nacházejícím se v Plzeňském kraji, v okrese Plzeň – sever, severovýchodně od Kralovic. Katastrální území Kožlan se rozkládá v nadmořské výšce 442 m n. m., na ploše 29,11 km², když počítáme i přilehlé části. Přilehlé části tvoří Buček, Dřevec, Hedčany a Hodyně. Samotné Kožlany zaujímají plochu o výměře 13,81 km².³³

K 1. 1. 2013 měly Kožlany 1 393 obyvatel. Podle rozdělení Petra Jüptnera se Kožlany řadí mezi nejmenší obce do 1 700 obyvatel. Lze je považovat za venkovskou obec, protože nedosahují hranice 3 000 obyvatel. Odpovídá tomu i hustota zalidnění, která se pohybuje okolo 48 obyvatel na km², je tedy výrazně pod hranicí 100 obyvatel na km². Přes všechny tyto skutečnosti mají Kožlany statut města, který ale získaly historicky.³⁴

Kožlany se v rámci přenesené působnosti řadí k obcím I. typu s matričním úřadem a systémem Czech POINT, který slouží například k ověřování listin či výpisům z rejstříku. Spadají do obvodu obce s rozšířenou působností Kralovice.³⁵

Město rozkládající se na okraji křivoklátských lesů mělo svou polohou vždy blízko ke středním Čechám a bylo s nimi spojeno pevnými vazbami.³⁶

Kožlany jsou asi nejvíce známé jako rodiště druhého československého prezidenta Edvarda Beneše. Ve městě se nachází také muzeum, které se ve svých expozicích velkou měrou věnuje tomuto slavnému rodákovi. Městem a jeho okolím vede naučná stezka, která mapuje a přibližuje důležitá místa a památky.³⁷

Obrázek č. 1:
Znak města

Zdroj:
www.kozlany.cz

³³ Titulní strana. *Oficiální stránky města Kožlany* [online]. 2010 [cit. 2013-06-17]. Dostupné z:

<<http://www.kozlany.cz>>;

Přidružené obce. *Oficiální stránky města Kožlany* [online]. 2010 [cit. 2013-06-17]. Dostupné z:

<<http://www.kozlany.cz/mesto/pridruzene-obce/>>

³⁴ Počty obyvatel v obcích. *Ministerstvo vnitra* [online]. 2012 [cit. 2013-07-20]. Dostupné z:

<<http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>>

³⁵ Czech POINT. *Oficiální stránky města Kožlany* [online]. 2010 [cit. 2013-06-17]. Dostupné z:

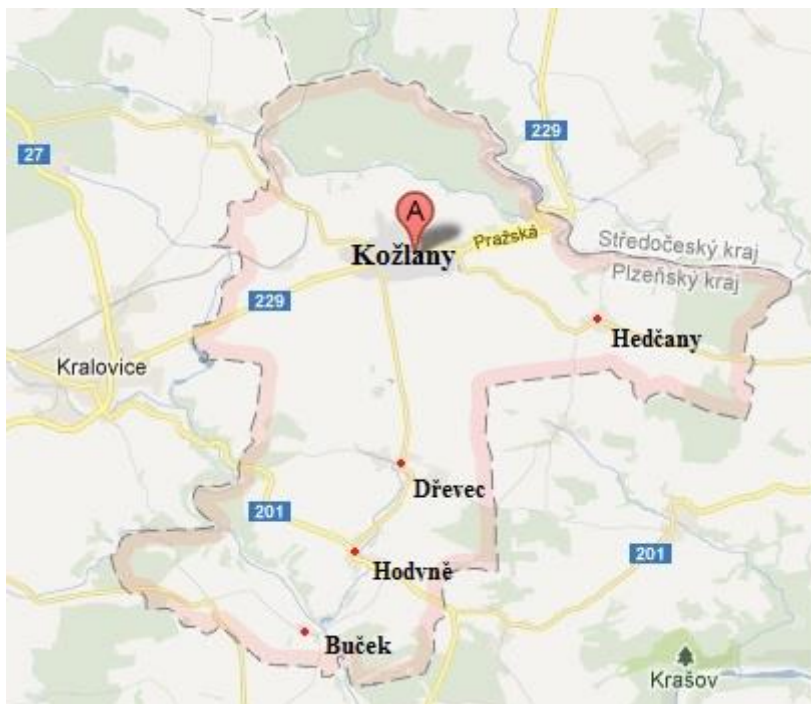
<<http://www.kozlany.cz/titulni-strana/czech-point/>>

³⁶ BUKAČOVÁ, I., J. FÁK a K. FOUČEK. *Severní Plzeňsko I.: Historický-turistický průvodce č. 6*, str. 51-55

³⁷ Muzeum. *Oficiální stránky města Kožlany* [online]. 2010 [cit. 2013-06-17]. Dostupné z:

<<http://www.kozlany.cz/turista/muzeum/>>; Kulturní památky a zajímavosti, naučná stezka. *Oficiální stránky města Kožlany* [online]. 2010 [cit. 2013-06-17]. Dostupné z: <<http://www.kozlany.cz/turista/kulturni-pamatky-a-zajimavosti-naucna-stezka/>>

Obrázek č. 2: Katastrální území města Kožlany

Zdroj: <http://maps.google.cz/> (vlastní úprava)

8.1 Historie města

Kožlany datují svůj původ již do doby vlády Přemysla Otakara I., který zde vybudoval loví dvorec. Okolo roku 1230 patřily Kožlany klášteru v Plasích, poté Václavu I., který si obec od kláštera zakoupil a jako náhradu daroval ves Žihli. Ves Kožlany byla za vlády Karla IV. (dne 12. 8. 1351) mimořádným majestátem povýšena na město s právem trhů. Kožlany byly také přiřčeny k Týřovu a s ním ke Křivoklátu, který byl královským hradem. Král Jiří z Poděbrad daroval Kožlany a hrad Týřov Joštovi z Gusidle. Za věrnost a dobré služby udělil král Vladislav II. Joštovi erb a právo založit pivovar.

Za Rudolfa II. náleželo město ke královskému hradu Zbirohu. Poté Kožlany dostaly nového pána a to bratra Rudolfa II., Jindřicha Jakuba, který jim zajistil radní dům a školu, která spadala pod správu a záštitu obce.

Třicetiletá válka Kožlanům velmi uškodila, přispěla k tomu i strategická poloha města na významné cestě. Městečko bylo zničeno, žilo zde pouze 112 obyvatel v 35 domech. Ještě v roce 1702, kdy patřily Václavu Josefu Lažanskému z Bukové, Kožlanští strádali kvůli neúrodě a vysokým daním. Roku 1768 zachvátil město požár, který se do obce vrátil ještě roku 1773 a 1789. Přesto všechno v polovině 19. století žilo v Kožlanech 1 600 obyvatel a je doloženo, že zde bylo přibližně 240 domů. Mezi známé osobnosti, které

se v Kožlanech narodily, nepochybně patří již zmíněný druhý prezident Československé republiky Dr. Edvard Beneš.³⁸

8.2 Kulturní charakteristika

Město Kožlany se může pyšnit širokým spektrem kulturních i sportovních akcí, kterých se každoročně koná 50 i více, to je na tak malé město poměrně dost a značí to aktivní zájem o kulturní život ve městě. Na pořádání většiny akcí se podílí také spolky. K největším akcím patří každoročně masopust, který probíhá vždy v únoru. Na pořádání masopustu má největší zásluhu fotbalový oddíl FC Olympie Kožlany, který spadá pod občanské sdružení TJ Kožlany. Začátkem roku každoročně začíná tzv. „plesová sezona“, tu ve městě reprezentuje Ples města, který se koná od roku 2008 díky iniciativě starosty Vladimíra Příbyla a kulturní komisi. Dalším je Myslivecký ples, který byl dříve pořádán v KD Dřevce a v posledních letech v kožlanské sokolovně. Další z plesů je Rybářský ples konající se také v sokolovně a ještě tzv. „Pravá hasičská zábava“, která se pravidelně uskutečňuje v říjnu. Každoročně probíhají také oblíbené šibřinky, na kterých se opět podílí hlavně fotbalový oddíl. Nejvíce město ožije o významných svátcích, jako jsou Velikonoce a Vánoce. Každým rokem se probíhají v muzeu nebo knihovně různé výstavy, kde lze koupit i předměty vyrobené občany. Tradicí je rozsvěcení vánočního stromu s doprovodným programem, v roce 2012 k ní přibylo pořádání vánočního jarmarku. Velké oblíbenosti se těší zájezdy do různých pražských či plzeňských divadel, které zpravidla organizuje Hana Tupá.³⁹

Obyvatelé Kožlan mají možnost dobrého sportovního vyžití. Ve městě je jedna školní tělocvična, která se pronajímá místním spolkům i veřejnosti, dříve se pro různá cvičení a podobné účely používala místní sokolovna, jež se dnes používá spíše k pořádání kulturních a společenských akcí. Funguje zde tělovýchovná organizace Sokol (založena už v roce 1909), dále fotbalový oddíl (FC Olympie), hokejový oddíl (HC Dřevce), volejbalový oddíl (TJ-Kožlany), dále cvičení žen, mužů, rodičů s dětmi a stolní tenis. Regionálně úspěšný je dívčí basketbalový klub (DBK Kožlany-Kralovice), který se kromě dívek soustředí také na děti a výchovu mladých talentů. Nově zde vznikl také minigolfový klub a oddíl Taekwon-Do. Sportovní aktivity jsou provozovány vedle tělocvičen na

³⁸ Historie města. *Oficiální stránky města Kožlany* [online]. 2012 [cit. 2013-07-19]. Dostupné z: <<http://www.kozlany.cz/mesto/historie/>>;

BUKAČOVÁ, I., J. FÁK a K. FOUČEK. *Severní Plzeňsko I.: Historický-turistický průvodce č.6*, str. 51-55

³⁹ Rozhovor č. 1

městském hřišti u Vožehova rybníka, kde ke svým zápasům nastupuje fotbalový klub FC Olympie Kozlany, i když se hřiště nenachází přímo ve městě a je to kus cesty, zápasy patří k hojně navštěvovaným. Nově byl vybudovaný sportovní areál u základní školy. Navíc se každoročně koná několik sportovních akcí a turnajů, na které se do Kozlan sjíždějí lidé i z okolních obcí. Lze konstatovat, že sport má v Kozlanech dlouholetou tradici a občané, ať už dospělí nebo děti, tak mají z čeho vybírat.⁴⁰

Ve městě se nezapomíná ani na seniory. Nachází se zde dům s pečovatelskou službou a působí zde rovněž Klub důchodců, který pořádá během roku několik zájezdů na zajímavá místa.

Ve městě je pro děti kromě již zmíněného sportu pořádána celá řada akcí, jež organizují hlavně Klub šikovných žen, Základní škola a Mateřská škola Dr. E. Beneše v Kozlanech a také Dům dětí a mládeže Kralovice. Jedná se například o zájezdy a akce na podporu dětské tvořivosti. Takovou akcí je Dětský den, na kterém se podílejí i místní spolky.

V Kozlanech působí i divadelní spolek Kozlík, který obnovil činnost v roce 1987, po delší pauze od roku 1961. Divadlo v Kozlanech má velkou tradici. Dále je zde městské muzeum s expozicí na téma hrnčířství, další expozice jsou věnovány životu a dílu prezidenta Edvarda Beneše a slavných kozlanských rodáků. Druhému československému prezidentovi je věnována také socha, jež se nachází v parku u hlavní Pražské ulice. Jde o repliku originálu, který se nachází v Praze na Loretánském náměstí. Na tuto sochu se konala v roce 2007 veřejná sbírka. Ve městě fungují též dvě knihovny, jedna školní a jedna veřejná, která byla založena už v roce 1907.

Kozlany se nachází v rekreační oblasti v hezkém krajinném útvaru. Vyhledávanou a navštěvovanou rekreační lokalitou je Vožehův rybník, místní lesy lákají houbaře, za rekreací je možné jezdit do údolí Střely a Berounky. Byla zde zřízena naučná stezka v délce šesti kilometrů.⁴¹

⁴⁰ Sport. *Oficiální stránky města Kozlany* [online]. 2012 [cit. 2013-07-19]. Dostupné z: <<http://www.kozlany.cz/mesto/sport/>>

⁴¹ Rozhovor č. 1

8.3 Demografická charakteristika

8.3.1 Počet obyvatel

Základem informací o obyvatelstvu ve městě jsou údaje, které na svých webových stránkách zveřejňuje ČSÚ, jedná se o údaje ze sčítání lidu, domů a bytů a dále také o údaje o počtu obyvatel v obcích České republiky jednotlivě za každý rok. Uvedeny jsou jednak aktuální počty (platné pro rok 2013), ale i vývoj počtu obyvatel, který je považován za jeden ze základních ukazatelů charakteristiky obyvatel obce. Uvedená data se vztahují vždy k 1. lednu daného roku. Stav k 31. 12. daného roku se rovná stavu k 1. 1. následujícího roku, výjimečná situace nastává vždy po aplikaci výsledků sčítání lidu, kdy se údaje k 31. 12. roku před sčítáním nerovnají stavu k 1. 1. roku sčítání.⁴² Vývoj počtu obyvatel a průměrného věku zobrazuje *tabulka č. 3 a graf č. 1*. Počty obyvatel v přidružených obcích pak *tabulka č. 4*.

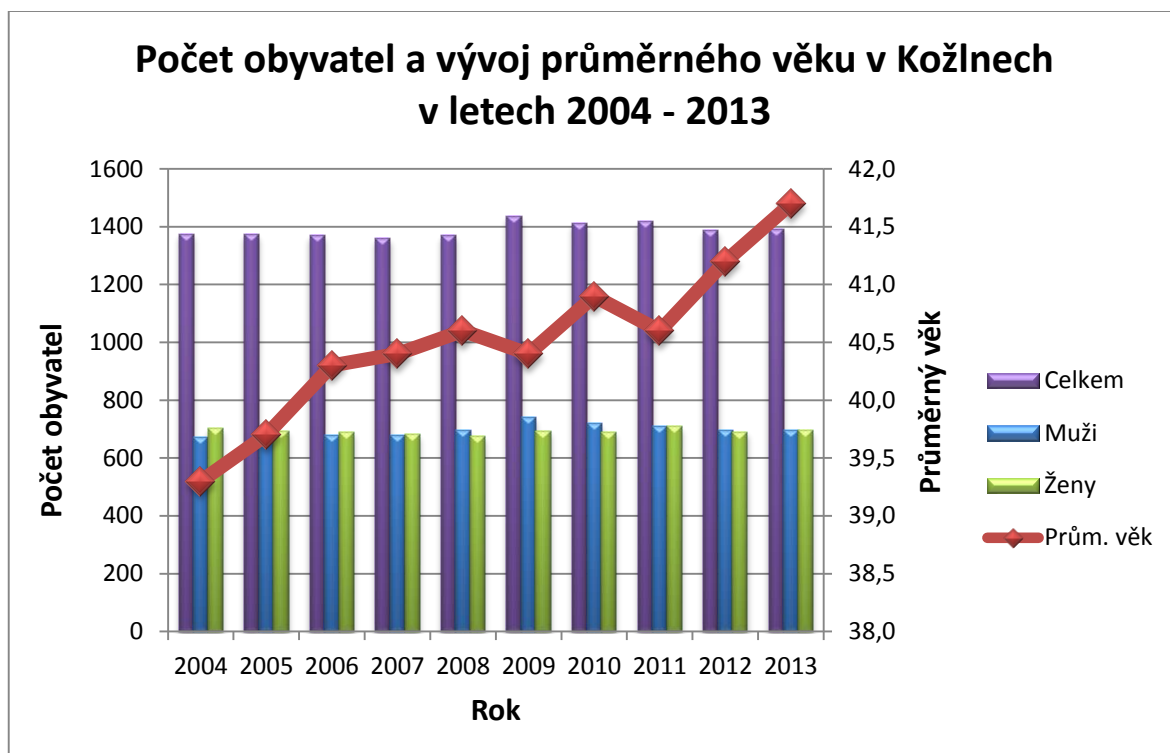
Tabulka č. 3: *Počet obyvatel a průměrný věk ve městě Kozlany v letech 2004-2013*

ROK	Muži	Ženy	Celkem	Průměrný věk
2004	672	702	1374	39,3
2005	680	693	1373	39,7
2006	678	691	1369	40,3
2007	679	681	1360	40,4
2008	695	675	1370	40,6
2009	741	694	1435	40,4
2010	720	690	1410	40,9
2011	708	710	1418	40,6
2012	696	690	1386	41,2
2013	697	696	1393	41,7

Zdroj: www.czso.cz (Počet obyvatel v obcích)

⁴² Počty obyvatel v obcích. *Ministerstvo vnitra* [online]. 2012 [cit. 2013-07-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>; Metodické poznámky. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2013-07-10]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/780032178F/\\$File/401812m.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/780032178F/$File/401812m.pdf)

Graf č. 1: Počet obyvatel a vývoj průměrného věku v Kožlanech v letech 2004-2013

Zdroj: www.czso.cz (Počet obyvatel v obcích)

Tabulka č. 4: Počet trvale žijících obyvatel v přidružených obcích

Počet obyvatel – přidružené obce (stav k 31. 12. 2012)			
Název obce	Občané	Děti (do 15 let)	Celkem
Buček	41	16	57
Dřevec	93	17	110
Hedčany	37	3	40
Hodyně	73	18	91
Celkem	244	54	298

Zdroj: Kronika města Kožlany za rok 2012

V přidružených obcích (přilehlých částech) k městu Kožlany žilo k 31. 12. 2012 21,5 % obyvatel z celkového počtu za daný obvod. Nejvíce to bylo v obci Dřevec, kde mělo trvalý pobyt 110 obyvatel.

Z uvedených dat je zřejmé, že počet obyvatel v Kožlanech má za posledních 10 let poměrně stabilní charakter, nejsou zde ani velké rozdíly v počtu mužů a počtu žen. Obě pohlaví jsou v takřka rovnovážném poměru. Lze ale vysledovat určitý vývoj. Do roku 2008 bylo vždy více žen než mužů, od roku 2008 pak již převažovali muži nad ženami, vyjma

roku 2011. U celkového počtu obyvatel byl největší nárůst zaznamenán v roce 2009 (o 28 obyvatel), další již menší nárůst byl pak v roce 2011 (o 16 obyvatel). Největší pokles byl zaznamenán mezi lety 2011 a 2012, kdy došlo k snížení počtu obyvatel na 1386, což je podobný počet jako v roce 2009.⁴³ V roce 2013 pak došlo opět k mírnému nárůstu (o 7 obyvatel).⁴⁴

Do údajů o počtu obyvatel mohou promlouvat i další ukazatele. Mezi ně patří například sňatky a rozvody, živě narozené děti, zemřelí, přistěhovalí a vystěhovalí. Z dostupných údajů ČSÚ lze sledovat období 2002 – 2011.

V Kožlanech proběhlo v tomto období průměrně 6 sňatků za rok, nejvíce v roce 2005 (11 sňatků), nejméně pak v roce 2004 (4 sňatky). Oproti tomu méně často se ve městě manželské páry rozváděly, jednalo se o méně jak 4 rozvody ročně. Nejvíce rozvedených bylo v roce 2003, bylo to 7 rozvedených manželství. V jediném tomto roce převýšil počet rozvodů počet sňatků v poměru 7 ku 6. Do obce přibylo za deset let (období 2002 – 2011) celkem 117 živě narozených dětí, v průměru necelých 12 živě narozených dětí za rok. Nejvíce dětí se v Kožlanech narodilo v letech 2008 a 2009 (bylo to 16 novorozených dětí ročně). Za stejné období (2002 – 2011) zemřelo ve městě celkem 141 obyvatel, v průměru zemřelo tedy 14 obyvatel ročně. Je tedy více než patrné, že v Kožlanech je větší úmrtnost než porodnost, což není v České republice nic neobvyklého. Výjimku tvoří pouze roky 2008 a 2009, kdy porodnost převyšuje úmrtnost, to koresponduje i se souhrnnými čísly za celý Plzeňský kraj. Roky 2008 a 2009 tvoří výjimku i v těchto statistikách.⁴⁵

Do Kožlan se za sledované období (2002 – 2011) přistěhovalo celkem 363 obyvatel, nejvíce to bylo v roce 2008 (82 osob). Za stejné období se vystěhovalo 321 osob, nejvíce v roce 2009 (53 osob). Co se týče přírůstku stěhováním (rozdílu mezi přistěhovalými a vystěhovalými), střídají se období přírůstku a úbytku, největší přírůstek byl zaznamenán v roce 2008 (+ 62). Největší úbytek (-33) hned následující rok 2009.

Souhrnně lze tedy říci, že hodnota počtu obyvatel (stejně je tomu i v dalších sledovaných ukazatelích) nevykazuje v Kožlanech žádnou prudkou změnu ve sledovaných letech. Demografové nepovažují stabilizaci či mírný pokles v počtu obyvatel za nepříznivý

⁴³ Demografická ročenka měst (2003-2012). *Český statistický úřad*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-10]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/B4003AB32E/\\$File/401813229.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/B4003AB32E/$File/401813229.pdf)>

⁴⁴ Obyvatelstvo v obcích Plzeňského kraje. *Český statistický úřad Krajská správa ČSÚ v Plzni*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-10]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_v_obcich_plzenskeho_kraje>

⁴⁵ Demografická ročenka měst. *Český statistický úřad (2003-2012)*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-10]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/B4003AB32E/\\$File/401813229.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/B4003AB32E/$File/401813229.pdf)>

stav. Pozornost vyžaduje naopak výrazný pokles počtu obyvatel, který je považován za signál určitých negativních změn v území (zj. v kontextu s trvale udržitelným rozvojem obce).⁴⁶

8.4 Socioekonomická charakteristika

Podíl ekonomicky aktivních obyvatel Kožlan na celkovém obyvatelstvu byl podle Sčítání lidu v roce 2011 přibližně 48 %, ekonomicky neaktivních bylo 46 % a zbytek tvořily osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou. Z ekonomicky aktivních pracuje necelých 12 % osob na vlastní účet (viz *tabulka č. 5*).

Z celkového počtu zaměstnaných pracuje nejvíce osob v průmyslu, přibližně 32 %, dále pak v zemědělství, lesnictví a rybářství asi 14 % osob, ve stavebnictví pracuje téměř 9 % osob. Jelikož se v Kožlanech nachází i vzdělávací zařízení, pracuje v tomto oboru přibližně 5 % osob. Ve veřejné správě je pak zaměstnáno 5,5 % osob. Přesné počty zaměstnaných za vybrané odvětví lze nalézt v *tabulce č. 6*.

Tabulka č. 5: *Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity*

		celkem	muži	ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		710	401	309	
v tom:	zaměstnaní	651	362	289	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	532	282	250
		zaměstnavatelé	13	11	2
		pracující na vlastní účet	84	60	24
		pracující důchodci	25	14	11
	ze zaměstnaných	ženy na mateřské dovolené	12	-	12
		nezaměstnaní	59	39	20
	Ekonomicky neaktivní celkem		674	287	387
z toho	nepracující důchodci	301	115	186	
	žáci, studenti, učni	215	111	104	
Nezjištěná ekonomická aktivita		79	46	33	

Zdroj: ČSÚ: Sčítání lidu, domů a bytů 2011

⁴⁶ Počty obyvatel v obcích. *Ministerstvo vnitra* [online]. 2012 [cit. 2013-07-20]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>>

Tabulka č. 6: *Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti*

Odvětví ekonomické činnosti	Počet zaměstnaných
Zemědělství, lesnictví, rybářství	94
Průmysl	208
Stavebnictví	57
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	49
Doprava a skladování	39
Ubytování, stravování a pohostinství	9
Informační a komunikační činnosti	6
Peněžnictví a pojišťovnictví	10
Činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti a administrativní a podpůrné činnosti	26
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	36
Vzdělávání	32
Zdravotní a sociální péče	23
Nezjištěno	40

Zdroj: ČSÚ: Sčítání lidu, domů a bytů 2011

8.4.1 Nezaměstnanost v roce 2012

Nezaměstnanost v Kožlanech a přilehlých obcích je proměnlivá, jako obvykle bývá nejvyšší v zimě, nejnižší naopak v říjnu a též v květnu, červnu a červenci. Míra nezaměstnanosti v Kožlanech v roce 2012 činila průměrně 7,3 %. Oproti roku 2011 se jedná o nepatrný pokles asi o půl procenta. Ve srovnání s průměrnou roční mírou nezaměstnanosti Plzeňského kraje i okresu Plzeň-sever, kam Kožlany spadají, je zde nezaměstnanost vyšší, ale nikoliv výrazně. Okres Plzeň-sever se každý rok řadí k okresům s vyšší mírou nezaměstnanosti v rámci Plzeňského kraje, pro srovnání v okrese Plzeň-jih v roce 2012 činila nezaměstnanost 5,4 % a v okrese Plzeň-město 5,8 %. Hůře než okres Plzeň-sever je na tom ještě okres Domažlice, Klatovy a největší nezaměstnanost má tradičně okres Tachov. V období let 2007 – 2012 nezaměstnanost v Kožlanech kolísala, pohybovala se mezi 6 % až 9 %. Ovšem nezaměstnanost v Kožlanech je už od roku 2010 pravidelně nižší než průměrná roční míra nezaměstnanosti ČR (viz *tabulka č. 7*). Vývoj nezaměstnanosti i v Kožlanech ovlivnily negativně následky ekonomické krize, které neeliminována ani skutečnost, že v roce 2007 zde začaly fungovat dva nové průmyslové

podniky, které zaměstnaly a dodnes zaměstnávají mnoho lidí. Avšak těchto nových pracovních příležitostí využila jen mizivá část obyvatel Kožlan.

Tabulka č. 7: *Průměrná roční míra nezaměstnanosti 2007-2012*

Území / rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Město Kožlany	6,9 %	6,0 %	9,0 %	6,0 %	7,8 %	7,3 %
Okres Plzeň-sever	4,6 %	3,9 %	6,7 %	7,8 %	6,9 %	6,7 %
Plzeňský kraj	4,9 %	4,2 %	7,0 %	7,8 %	7,1 %	6,7 %
ČR	6,6 %	5,4 %	8,0 %	9,0 %	8,6 %	8,6 %

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí: Zaměstnanost; Kronika města Kožlany 2007-2012

8.4.2 Hospodaření města Kožlany v letech 2008-2012

Hospodaření města se v dlouhodobém horizontu vyznačuje přebytkovým rozpočtem. Podle slov starosty se rozpočty snaží sestavovat právě v tomto duchu, když tedy vezme v úvahu poslední dvě volební období (od roku 2006).

Důležité je rozlišovat navrhovaný rozpočet na další rok, který se pravidelně uveřejňuje již v listopadu předchozího roku a skutečnost (skutečný rozpočet ke konci roku). Navrhovaný rozpočet se během roku upravuje o rozpočtová opatření. Skutečnost k 31. 12. je v položkách příjmů a výdajů vždy vyšší, někdy nastává situace, že rozpočet je sestavovaný jako přebytkový, ale ve skutečnosti k 31. 12. je schodkový, jako v roce 2009, jindy je tomu přesně naopak, jako v roce 2013. Nejvíce jak navrhovaný, tak skutečný rozpočet ovlivňují investice. Když město více investuje, promítne se to v rozpočtu zpravidla schodkem.

Od roku 2008 město sestavovalo navrhovaný rozpočet jako přebytkový až do roku 2013. V roce 2013 byl navrhovaný rozpočet schodkový z důvodu velké investice na tzv. „akci Vožehák“. Schodek byl kryt úvěrem z České spořitelny. Jednalo se o opravu a obnovu Vožehova rybníka, což obnášelo například odstranění dnových sedimentů a rekonstrukci hráze. Projekt byl částečně financován z EU z OP Životní prostředí, ze státních fondů, ale také z rozpočtu města. V historii města se jednalo o jednu z největších investic, kterou převýšila jen investice v roce 2001, jež se týkala celkové obnovy průtahu městem. Tato investice výrazně ovlivnila výši příjmů, výdajů a následně schodku rozpočtu (viz *tabulka č. 8*).

Skutečný rozpočet ke konci roku byl kromě roku 2009 a 2012 přebytkový. V roce 2009 měla na schodek největší vliv investice na zateplení a výměnu oken v základní škole, dále také investice na dobudování kanalizace a vodovodu.

Během sledovaného období 2008-2013 proběhly dvě větší investiční akce, které již byly zmíněny. Starosta charakterizuje vývoj investic počáteční opatrností a důkladným zvážením, není to tak, že by si město mohlo dovolit každý rok investovat, proto každá větší investice musí být důkladně zvážena a připravena. Důležitou věcí při investičních akcích je také získávání prostředků prostřednictvím dotací, ať už ze státních fondů, fondů kraje nebo z EU. Největší položkou výdajů jsou každoročně výdaje na veřejnou správu. Tyto výdaje narostly od roku 2008 z přibližně 4 300 000 Kč až na 5 200 000 Kč. Další významnou a pravidelnou položkou výdajů jsou neinvestiční příspěvky na provoz základní a mateřské školy, které se pohybují přibližně okolo 2 500 000 Kč. V neposlední řadě tvoří významnou část výdajů i výdaje na svoz a sběr komunálního odpadu. (Pozn.: čísla zaokrouhlena na sta tisíce). Největší příjmy tvoří každým rokem příjmy daňové. Pohybují se okolo 13 000 000 Kč. Největší část z nich tvoří příjmy z DPH (v roce 2012 činily 4 900 000 Kč), pak daně z příjmu FO a PO, daňové příjmy z majetku. Zbytek tvoří různé místní poplatky a odvody. Nezanedbatelnou položkou příjmů jsou dotace. Jejich výše se skokově mění zpravidla v závislosti na investiční činnosti města. Příkladem může být rok 2009, kdy se dotace pohybovaly kolem 8 000 000 Kč, to souviselo s investicí na zateplení ZŠ. Detailní přehled výše a vývoje příjmů, výdajů a salda rozpočtu zobrazuje *tabulka č. 8 a graf č. 2 níže*.

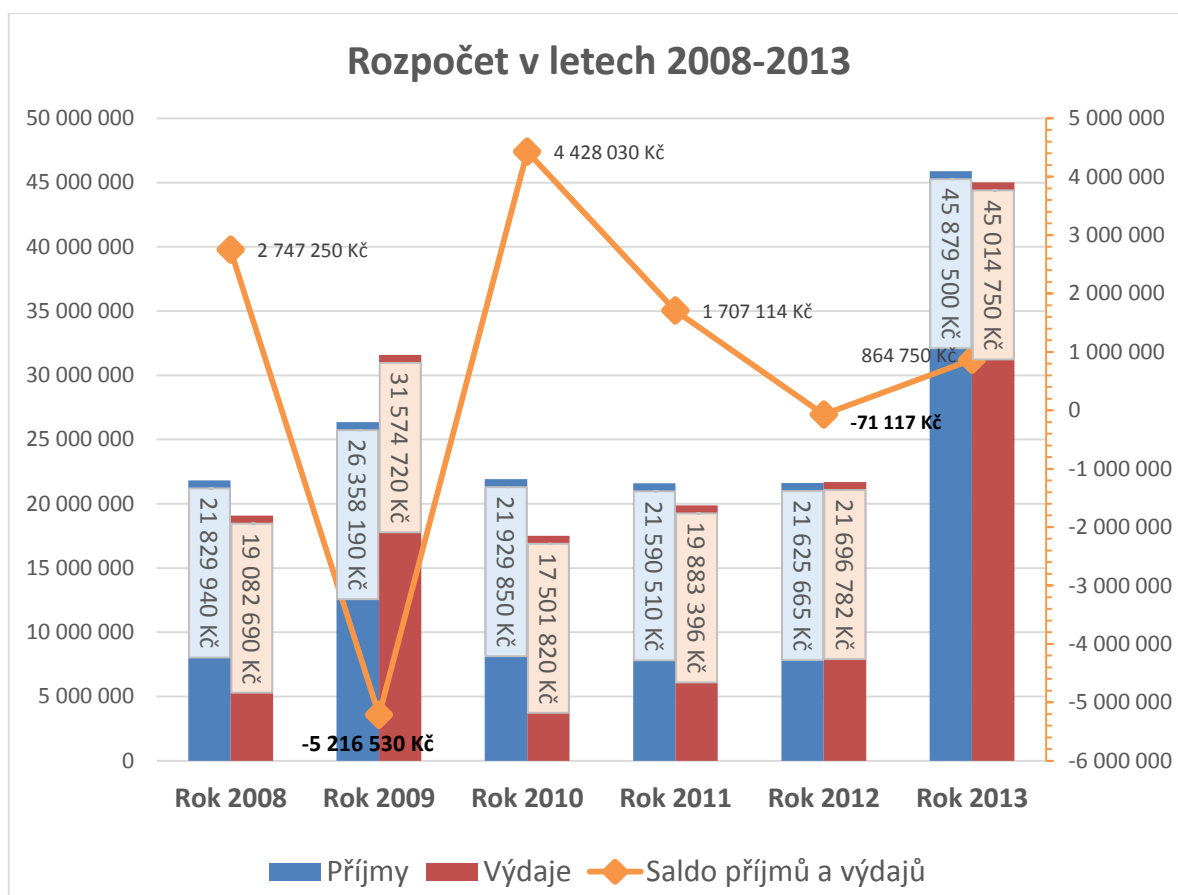
Město Kožlany vlastnilo k roku 2012 dlouhodobý majetek v celkové hodnotě přibližně 134 000 000 Kč, největší položku tvoří dlouhodobý hmotný majetek a to konkrétně stavby, další významnou položkou jsou pozemky. Oběžný majetek činil v roce 2012 necelých 14 000 000 Kč a jeho největší složkou jsou krátkodobé pohledávky. Pro sledování zadluženosti je důležitý i údaj o dlouhodobých závazcích, které se oproti roku 2011 snížily přibližně o jeden milion na zhruba desetimilionovou hranici. Většinu dlouhodobých závazků tvoří hlavně dlouhodobé úvěry. Z rozhovoru se starostou rovněž plyne, že zadluženost je jeden z nejdůležitějších ukazatelů, který nejvíce vypovídá o hospodaření města. Starosta uvádí, že se samozřejmě snaží míru zadluženosti hlídat a pokud možno snižovat.

Tabulka č. 8: *Hospodaření města 2008-2013*

		Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
Navrhovaný rozpočet	Příjmy	18 082 500	18 524 920	15 831 140	17 138 890	18 638 590	22 316 040
	Výdaje	16 157 170	16 596 930	14 212 140	16 037 820	17 526 590	25 306 400
	Saldo příjmů a výdajů	1 925 330	1 927 990	1 619 000	1 101 070	1 112 000	-2 990 360
Skutečnost (závěr. účet)	Příjmy	21 829 940	26 358 190	21 929 850	21 590 510	21 625 665	45 879 500
	Výdaje	19 082 690	31 574 720	17 501 820	19 883 396	21 696 782	45 014 750
	Saldo příjmů a výdajů	2 747 250	-5 216 530	4 428 030	1 707 114	-71 117	864 750

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze závěrečných účtů města Kožlany z let 2008-2013

Graf č. 2: *Rozpočet města Kožlany v letech 2008-2013 (plnění k 31.12.)*

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze závěrečných účtů města Kožlany z let 2008-2013

8.4.3 Zamýšlené investice a předpokládaný rozpočet na rok 2014

Mezi nejvýznamnější zamýšlené investice pro rok 2014 patří oprava kaple v Hodyni, zateplení a oprava zdravotnického střediska, vybudování 400 metrů nového chodníku a ještě vybudování kanalizace a vodovodu v Polní ulici. Přibližná hodnota investic se bude podle slov starosty pohybovat mezi třemi až čtyřmi miliony. Navrhovaný rozpočet v roce 2014 má být schodkový, schodek bude kryt přebytkem z minulých let. Předpokládané příjmy činí 22 828 276 Kč a předpokládané výdaje 24 299 390 Kč.⁴⁷

8.4.4 Hospodářské prostředí

V Kožlancech bylo k 31. 12. 2013 registrováno celkem 333 podnikatelských subjektů. Nejvíce, tj. 251 bylo živnostníků. Působilo zde 25 fyzických osob podnikajících dle jiných zákonů než živnostenského a zákona o zemědělství. Další údaje se vztahují k datu 31. 12. 2012. K tomuto datu zde bylo registrováno 17 zemědělských podnikatelů, jedna státní organizace, 12 obchodních společností a 2 družstevní.⁴⁸

Podle předmětu činnosti se nejvíce subjektů (celkem 67) zabývá velkoobchodem a maloobchodem nebo opravou a údržbou motorových vozidel. Následuje přibližně 50 subjektů v oborech stavebnictví a průmyslu. Pod položku průmyslu spadá těžba a dobývání, zpracovatelský průmysl, výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla, zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi. Celkem 34 subjektů se věnuje oblasti lesnictví, zemědělství a rybářství.⁴⁹

Mezi největší hospodářské subjekty zaměstnávající nejvíce lidí patří především japonská společnost Amagasaki Pipe, s. r. o. a D-K zemědělská, a. s. Kožlany-Dřevce.

Dále pak kožlanská pila – nyní společnost BR Progress, s. r. o., Keramo Kožlany, d. u. v., M-MEK, s. r. o. – STK Kožlany a další.

Společnost Amagasaki Pipe, s. r. o., která se zabývá výrobou měděných trubek jako součástek pro chladicí systémy a klimatizace, zaměstnává přibližně 200 osob, tento počet se mění během roku podle objemu zakázek. Nutno dodat, že společnost sice zaměstnává

⁴⁷ Rozhovor č. 1; Navrhovaný rozpočet města Kožlany v roce 2014

⁴⁸ Kožlany-obec: Mapa rozložení podnikatelských aktivit v obci Kožlany. *Kurzy.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-07-16]. Dostupné z: <<http://regiony.kurzy.cz/kozlany-okres-plzen-sever/>>;
Veřejná databáze: Vybrané statistické údaje za obec. *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=559067&cislotab=MOS+ZV01>

⁴⁹ Veřejná databáze: Vybrané statistické údaje za obec. *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=559067&cislotab=MOS+ZV01>

občany Kožlan, ale ti jsou spíše v menšině, hodně zaměstnanců pak dojíždí z okolí a vůbec nejvíce pracovníků je dosazováno na pozice pomocí personálních agentur, tito pracovníci pak spíše shání dočasné ubytování v Kožlanech. Pro tyto účely jsou v Kožlanech dostatečné ubytovací kapacity. D-K zemědělská, a. s. Kožlany-Dřevce je dalším z velkých podniků, který k roku 2012 zaměstnává 133 zaměstnanců. Společnost má v této lokalitě velkou tradici, vznikla přetransformováním ze zemědělského družstva. Zabývá se výrobou rostlinných a živočišných produktů.⁵⁰

8.4.5 Sociální a občanská vybavenost

V Kožlanech můžeme najít běžnou a dnes již základní technickou vybavenost, k níž patří veřejný vodovod, kanalizace (postupně se ještě budují ve vybraných ulicích města) a plynofikace. Je zajištěn svoz komunálního odpadu. Technické služby se starají o úpravu komunikací a chodníků, stavební úpravy budov v městském majetku, úpravu okolí apod. Funguje zde Sbor dobrovolných hasičů Kožlany. Doprava občanů je zajištěna jak linkovými autobusy, tak i vlakem. Ve městě je dobře dostupných několik autobusových zastávek, vlaková zastávka je trochu z ruky, téměř mimo město směrem na Kralovice.

Město zahrnuje do svého územního plánu výstavbu rodinných domů, která podporuje nárůst obyvatelstva Kožlan, zj. stěhování mladých rodin s dětmi. Ve městě je městské muzeum s expozicí na téma hrnčířství a další expozice se věnuje životu a dílu prezidenta Edvarda Beneše a slavných kožlanských rodáků. Fungují zde dvě knihovny, jedna městská (Pod Věžičkou) zajišťující tradiční knihovnické služby pro širokou veřejnost a druhá školní (U nosu v Základní škole). Dále se zde nalézá jedna sakrální stavba (kostel sv. Vavřince) a dva hřbitovy (jeden z nich je hřbitovem židovským).⁵¹ Pro pořádání plesů, tradičních zábav a jiných slavností je k dispozici sokolovna. Sportovní aktivity jsou provozovány na novém hřišti u základní školy, také ve školní tělocvičně nebo na fotbalovém stadionu. Ve městě funguje pošta, lze zde nalézt restaurace a některé obchody (jedná se o základní sortiment potravin, pak drogerii, textil a galanterii). Ve městě funguje i benzinová pumpa.⁵²

⁵⁰ Kronika města Kožlany 2012

⁵¹ Rozhovor č. 1

⁵² Kožlanský zpravodaj. *Kožlanský zpravodaj-2012* [online]. 2012 [cit. 2013-07-16]. Dostupné z: <<http://www.kozlany.cz/mesto/kozlansky-zpravodaj/rocnik-2012/>>

Velký význam pro Kožlany má Základní škola a Mateřská škola dr. E. Beneše, která je příspěvkovou organizací města. Základní škola a školka je vždy důležitým faktorem pro udržení mladých lidí či rodin s dětmi ve městě. Zdejší ZŠ čítá devět tříd, jedno oddělení školní družiny a dvě třídy mateřské školy. V roce 2013 bylo do školy přihlášeno 124 žáků, do první třídy se zapsalo 18 nových dětí. Z údajů vyplývá, že je ze strany rodičů zájem o umístování dětí do kožlanské školy i školky, ukazuje na to i povolení týkající se navyšování kapacity školy i školky školskou inspekcí. Nutno však dodat, že průměrný počet žáků ve třídě se stále pohybuje pod limitem stanoveným školským zákonem.⁵³

Zdravotní péče je ve městě zajištěna ordinujícím praktickým lékařem pro dospělé, dále pro děti a dorost, gynekologem a praktickým zubním lékařem. Lékaři ordinují ve sdruženém ambulantním zařízení, tj. zdravotním středisku. Za dalšími odborníky musí obyvatelé dojíždět do větších měst. Nejbližší to mají do sousedních Kralovic, dále pak do Rakovníka, popř. Plzně. Kožlany se nemohou pyšnit širokou sociální péčí pro seniory, ale je zde základní dům s pečovatelskou službou.⁵⁴

Z charakteristiky občanské a sociální vybavenosti vyplývá, že Kožlany patří v tomto ohledu k těm lepším obcím, které jsou schopny zajistit jak základní technickou, tak i veřejnou a občanskou vybavenost a hlavně jsou připraveny stále zlepšovat služby a prostředí pro své občany. Celkově ze socioekonomického hlediska si Kožlany nevedou vůbec špatně. Město je na tom poměrně dobře, co se týče dopravní obslužnosti, zaměstnanosti, komunálních služeb. Občanům je zde zajištěna nezbytná lékařská péče, dále základní služby a děti mohou navštěvovat místní základní či mateřskou školu. Samospráva v Kožlanech tak nemusí řešit žádné závažné problémy, kvůli kterým by lidé z města například odcházeli. Díky relativně nízké nezaměstnanosti, která se zpravidla drží pod celorepublikovým průměrem, a také dopravní obslužnosti mají lidé teoreticky čas a chuť se aktivně sdružovat. Nejsou zde tedy překážky, které by bránily rozkvětu spolkového života.

⁵³ Kožlanský zpravodaj. *Kožlanský zpravodaj-2013* [online]. 2013 [cit. 2013-07-16]. Dostupné z: <<http://www.kozlany.cz/mesto/kozlansky-zpravodaj/rocnik-2013-1/>>; Rozhovor č. 1

⁵⁴ Služby. *Oficiální stránky města Kožlany* [online]. 2012 [cit. 2013-07-16]. Dostupné z: <<http://www.kozlany.cz/mesto/sluzby/zdravotnictvi/>>

9 Politická scéna a spolkový život ve městě

9.1 Lokální politické subjekty

Kožlany nepatří k obcím, ve kterých najdeme široké spektrum politických subjektů, to ale není nic neobvyklého u podobného typu města či obce s menším počtem obyvatel. Naopak bývá zvykem, že v takovýchto obcích kandidují hlavně nezávislí kandidáti. Kožlany jsou věrným dokladem této skutečnosti. Zajímavé je, že se v Kožlanech historicky ustavila hned dvě sdružení nezávislých kandidátů, mezi kterými se vytvořila určitá „rivalita“. Ale tato „rivalita“, pokud se to tak dá nazvat, je patrná pouze v rámci voleb či předvolebního soupeření. Objevují se i názory, že jedno sdružení vzniklo v podstatě v reakci na to druhé z určité nespokojenosti s vedením a směřováním města. V posledních dvou volbách (2006, 2010) už ani jiný subjekt než zmíněná SNK nekandidoval. Tato sdružení jsou tedy určitými stálicemi politického života ve městě, ucházela se o hlasy voličů zatím v každých volbách do zastupitelstva už od roku 1994.⁵⁵

9.1.1 Sestavování kandidátních listin

Jak vyplynulo z rozhovorů, kandidátní listiny se sestavují u obou SNK strategicky a největší vliv na rozhodování o pořadí mají lídři či užší „vedení“ jednotlivých sdružení. Na prvním místě kandidátní listiny je vždy lídr, který usiluje o pozici starosty, na druhém místě je zpravidla kandidát na místostarostu, popř. člena rady. Další výběr není náhodný, řídí se mimo jiné úspěšností kandidátů v minulých volbách a všeobecným povědomím. Starosta říká: „Když vím o někom, že je oblíbený a mezi lidmi známý, snažíme se ho na naši kandidátní listinu dostat.“ Nezřídka se stává, že se lidé musí přemlouvat, aby se nechali zapsat na kandidátku. To svědčí o tom, že o členství v zastupitelstvu až tak velké množství kandidátů neusiluje, jak by se při prvním pohledu na zaplněné kandidátní listiny mohlo zdát. Proto se v zastupitelstvu objevují ve velké míře stále stejné tváře. Rozhovory potvrdily, že obě sdružení jsou si vědoma výhod plně obsazených kandidátních listin.

9.1.2 Koalice v Kožlanech

Skutečnost, že v nejmenších obcích fakticky neexistují koalice, se potvrdila i v Kožlanech, které jsou sice městem, ale počtem obyvatel stále patří k nejmenším obcím do 1 700 obyvatel (podle vymezení Petra Jüptnera). Navíc v posledních dvou volbách zde kandidovaly jen dva politické subjekty, konkrétně SNK. Ojedinelé náznaky koalic se při

⁵⁵ Rozhovory č. 1, 3, 4, 5

detailním pohledu vysledovat dají. Především před volbami, kdy se ožívuje „politické“ soupeření, v případě Kožlan je to soupeření spíše na poli osobních vztahů a sympatií než soupeření na poli politickém. SNK nesestavují ani klasické volební programy, určité vize se snaží prezentovat, ale ty jsou často příliš všeobecné a rozhodování lidí neovlivní. Soutěživost či rivalita místních sdružení se před volbami objevuje, ale po nich většinou mizí.

Nejlukrativnější postem, o který se v Kožlanech soupeří, je pozice starosty, která je jedinou tzv. uvolněnou funkcí. Starosta v Kožlanech tedy vykonává svou funkci jako řádné zaměstnání na plný úvazek. Zvolení zastupitelé soupeří ale i o prestižní funkci místostarosty či člena rady. Určitým náznakem sounáležitosti je očekávaná shoda kandidátů ze stejného SNK při volbě starosty. Přepokládá se, že podpoří na pozici starosty lídra své kandidátky. Jenže výjimka potvrzuje pravidlo a při poslední volbě starosty v roce 2010 dva členové jednoho SNK nepodpořili svého lídra, konkrétně Františka Švece. Na základě rozhovorů bylo zjištěno, že toto jednání není až tak ojedinělé a má logické vysvětlení. Když už se kandidáti dostanou do zastupitelstva, v některých případech se rozhodují podle vlastního uvážení a sounáležitost ke sdružení se dostává do ústraní. Objevily se názory, že se při volbě starosty rozhodují podle toho, který kandidát ve volbách dostal absolutně nejvíce hlasů. Toho prý lidé chtějí za starostu, proto ho volí i oni. Tyto tendence se projeví nejvíce, když si zastupitelé odhlasují tzv. tajnou volbu, protože pak nejsou svazováni a mají možnost projevit svůj osobní názor, který by v případě veřejného hlasování mohli skrývat a hlasovali by tak, jak se od nich očekává.⁵⁶

Neexistenci koalice potvrzuje i fakt, že v Kožlanech se nevyskytuje žádný klan či samostatně kandidující zájmová skupina (spolek). Spolkový život je zde sice pestrý, ale žádný z jeho aktérů nemá, potřebu sestavovat vlastní kandidátní listinu. Navíc v Kožlanech se členství ve spolcích nezřídka prolíná, takže odpadá nějaké vymezování se proti sobě. Všichni dotazovaní se rovněž shodli, místní zastupitelstvo nefunguje na principu „vlády a opozice“. Odlišné názory se objevují, ale společnou snahou je řešit věcné problémy.

⁵⁶ Rozhovory 1, 3, 5

9.2 Volby do městského zastupitelstva

V Kožlanech se v každých obecních volbách rozděluje 15 mandátů v zastupitelstvu. Rada města má 5 členů. Město je tvořeno pouze jedním volebním obvodem a jedním volebním okrskem.

Volby v letech 1994 – 2006

V tomto období se volby do městského zastupitelstva konaly celkem čtyřikrát. O hlasy voličů se ucházelo nejvíce pět uskupení a to v roce 1994. Volební účast byla zpočátku vysoká, kolem 70 %, postupně se snižovala. Vůbec nejnižší byla v roce 2002, kdy k urnám přišlo 48 % voličů. Jak počáteční vysokou volební účast, tak i širší spektrum kandidujících subjektů lze přičíst skutečnosti, že v roce 1994 stále doznávalo počáteční nadšení ze svobodných voleb a z možnosti zvolit si své zástupce. Obecní zřízení byla novinkou po období, kdy takřka neexistovala místní samospráva. V dalších volbách postupně upadala také pestrost kandidujících subjektů, až zbyly pouze dva. Z kandidátních listin zmizely subjekty jako například Hnutí zemědělců, Strana venkova, Demokratická unie, Koalice SPR-RSČ, SDČR či ODS. V jednom se ale volby nelišily, vždy kandidovala dvě sdružení nezávislých kandidátů, z nichž jedno bylo až do roku 2006 výrazně úspěšnější. Bylo to sdružení, v jehož čele stál až do roku 2006, kdy už nekandidoval, Oldřich Mudra. Ve volbách 2002 toto sdružení vystupovalo pod obecným názvem *Sdružení nezávislých*, ve volbách v roce 2006 pod názvem *SNK Evropští demokraté* a v posledních volbách (2010) změnilo název na *SNK – Sdr.nez.kand.Kožlany 2010*. Ve druhém sdružení byl nejvýraznější postavou Mgr. Vladimír Příbyl. Toto sdružení ve volbách v roce 2002 vystupovalo pod názvem *SNK – SNK kandidátů Kožlany* a v roce 2006 a 2010 pod názvem *SNK – Kožlany pro občany*.

Starostou byl až do zlomového roku 2006 Oldřich Mudra. Volby v roce 2006 byly skutečně zlomové, protože je poprvé opanovalo druhé sdružení nezávislých kandidátů v čele s Mgr. Vladimírem Příbylem, který se posléze stal také starostou města. Ve všech předešlých volbách vždy s velkým náskokem vyhrálo sdružení v čele s dnes už bývalým starostou Oldřichem Mudrou. K tomuto výsledku přispěla nejvíce skutečnost, že Oldřich Mudra se v roce 2006 o post starosty již neucházel a rozhodl se z osobních důvodů nekandidovat. Cesta k postu starosty byla tedy otevřená. Plně toho využil Mgr. Vladimír Příbyl, který se již před volbami jevil jako velký favorit. Navíc v předchozím funkčním období (2002-2006) za Oldřicha Mudry vykonával pozici místostarosty a to i přesto, že

v posledních třech volbách kandidoval každý na jiné kandidátní listině. Lze konstatovat, že Vladimír Příbyl byl takovým „čekatelem“ na funkci starosty. Ve volbách v roce 2006 byl pak jednoznačně nejsilnější osobností a dostal absolutně nejvíce hlasů. Ve druhém sdružení se nenašla tak silná osobnost, která by Oldřicha Mudru zvládla nahradit. V čele kandidátky ve volbách v roce 2006 stála RNDr. Renata Krausová, která však vůbec neuspěla a z první pozice na kandidátní listině mandát v zastupitelstvu nezískala. Vítězné sdružení *SNK – Kožlany pro občany* získalo v tomto roce voleb celkem 10 mandátů, druhé poražené sdružení *SNK Evropští demokraté* jen 5, lze tedy říci, že se karta obrátila. Přehled výsledků voleb viz *tabulky č. 9 – 12*.

Volby v číslech (období let 1994 – 2006)

Tabulka č. 9: *Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 1994*

Kandidátní listina	V čele kandidátky	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
Hnutí zemědělců	RNDr. Renata Krausová	1 003	11,98	4	2
Sdružení nezávislých kandidátů	Oldřich Mudra	5 407	64,58	14	10
Občanská demokratická strana	Karel Laipert	696	8,31	5	1
Sdružení nezávislých kandidátů	Miroslav Straka	1 054	12,59	5	2
Koalice SPR-RSČ, SDČR	Vladimír Babor	212	2,53	1	0

Zdroj: www.volby.cz

Tabulka č. 10: *Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 1998*

Kandidátní listina	V čele kandidátky	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
Strana venkova	RNDr. Renata Krausová	767	10,38	4	2
Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	Oldřich Mudra	4 692	63,53	15	9
Demokratická unie	Iva Vorlíková	936	12,67	14	2
Sdruž.nezáv.kand.-míst.celkem	Mgr. Vladimír Příbyl	991	13,42	4	2

Zdroj: www.volby.cz

Tabulka č. 11: *Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 2002*

Kandidátní listina	V čele kandidátky	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
Sdružení nezávislých	Oldřich Mudra	4 468	70,03	15	11
SNK-SNK kandidátů Kozlany	Mgr. Vladimír Příbyl	1 056	16,55	4	2
Str.venkova-spoj.občan.síly	RNDr. Renata Krausová	856	13,42	5	2

Zdroj: www.volby.cz

Tabulka č. 12: *Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 2006*

Kandidátní listina	V čele kandidátky	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
SNK – Kozlany pro občany	Mgr. Vladimír Příbyl	4 234	63,62	15	10
SNK Evropští demokraté	RNDr. Renata Krausová	2 421	36,38	15	5

Zdroj: www.volby.cz

Volby v roce 2010

Zatím poslední volby se konaly v roce 2010, kandidovala opět jen dvě sdružení nezávislých kandidátů. Výsledky byly v tomto roce ale poprvé velice vyrovnané. Těsně vyhrálo *Sdružení nezávislých kandidátů – Kozlany 2010* před druhým sdružením s názvem *SNK – Kozlany pro občany*. V čele kandidátky vítězného sdružení stál Bc. František Švec.

Těsně poražené sdružení vedl na čele kandidátky opět Mgr. Vladimír Příbyl, který získal absolutně nejvíce hlasů ze všech kandidátů obou sdružení. Vyrovnanost se projevila i v rozdělení mandátů, osm mandátů získalo vítězné sdružení a jen o jeden méně sdružení druhé. Svoji pozici starosty si Vladimír Příbyl nakonec udržel, i když to bylo velice dramatické a málokdo čekal, že se mu to podaří. Situace před volbami, ale i po nich nasvědčovala spíše tomu, že dojde ke změně starosty. Nejzmiňovanějším jménem v této souvislosti byl právě lídr druhého sdružení Bc. František Švec. Nestalo se tak, dva zvolení zastupitelé, kteří původně kandidovali pod sdružením v čele s Bc. Františkem Švecem, mu nakonec hlas nedali a rozhodli se nezávisle (důvodem byla výše preferenčních hlasů).

Volební účast v těchto volbách zůstala téměř stejná jako v minulých volbách, oproti volbám v roce 2006 se nepatrně snížila na 49,30 %. Seznam voličů se oproti minulým volbám rozšířil o 28 osob.

Ve *Sdružení nezávislých kandidátů – Kožlany 2010* bylo rozdělení mandátů až na Petra Babušku postupné, podle pořadí na kandidátní listině. Ve *Sdružení nezávislých kandidátů - Kožlany pro občany* získali mandát dokonce dva kandidáti z dolních pater listiny, konkrétně šlo o Vladimíra Kulhánka a Zdeňka Pícla. Přesnější údaje o výsledcích voleb v roce 2010 zobrazuje *tabulka č. 13*.

Tabulka č. 13: *Výsledky voleb do zastupitelstva města v roce 2010*

Kandidátní listina	V čele kandidátky	Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
SNK- Sdr.nez.kand.Kožlany 2010	Bc. František Švec	3 885	51,59	15	8
SNK - Kožlany pro občany	Mgr. Vladimír Příbyl	3 646	48,41	15	7

Zdroj: www.volby.cz

9.3 Zhodnocení výsledků voleb do městského zastupitelstva

Jak již bylo zmíněno, mezi nejčastěji kandidující subjekty v Kožlanech patří dvě sdružení nezávislých kandidátů. První sdružení vystupující ve volbách v roce 2006 pod názvem *SNK Evropští demokraté* a v roce 2010 *SNK – Sdr.nez.kand.Kožlany 2010* je charakteristické tím, že z tohoto sdružení nejčastěji vzešel starosta až do roku 2006. Byl

jím Oldřich Mudra. V tomto sdružení bylo nejvíce jeho sympatizantů a kandidátů, kteří ho podporovali na postu starosty. V tomto sdružení se objevují i některá jména z již zaniklé Strany venkova (dříve Hnutí zemědělců). Druhé sdružení, které v posledních dvou volbách vystupovalo pod názvem *SNK – Kožlany pro občany*, mělo a stále má také lídra a dominantní postavu. Je jím současný starosta Mgr. Vladimír Příbyl. Pod hlavičkou tohoto sdružení kandidují zase naopak jeho sympatizanti. Dříve se o hlasy ucházely ještě strany jako Hnutí zemědělců (později Strana venkova). V roce 1994 také ODS, to bylo naposledy, co kandidovali v Kožlanech zástupci velké parlamentní strany. Z dalších například Demokratická unie v roce 1998. Nejdéle se držela Strana venkova (až do roku 2002), někteří členové této strany přešli pak do sdružení nezávislých kandidátů.

Nutno zmínit, že v každém roce voleb se do zastupitelstva dostalo nejvíce kandidátů právě z nějakého sdružení nezávislých kandidátů. Lze také konstatovat, že už samotný fakt, že v Kožlanech kandidují dvě sdružení nezávislých kandidátů, poukazuje na určitou rivalitu mezi těmito sdruženími. Samotný starosta rivalitu nepřeceňuje, největší roli hrají osobní sympatie či antipatie. Navíc dodává, že dvě SNK jsou pro město Kožlany přiměřená, proto pravděpodobně ostatní kandidující subjekty postupně vymizely. Jen jedno sdružení by podle jeho názoru bylo zase na Kožlany málo. Tudíž lze předpokládat, že tato situace se do budoucna měnit nebude.⁵⁷

Kandidáti si vybírají, pod kterým sdružením kandidovat, především podle toho, koho chtějí za starostu města. Roli zde hrají i osobní vztahy, sympatie a názory na priority důležité pro město. Objevily se ale i názory, že někteří si nevybírají a že jsou jednoduše osloveni užším „vedením“ SNK, pak se rozhodnou, zda chtějí kandidovat či ne. Rozhodování by nastalo až ve chvíli, kdyby byli osloveni oběma sdruženími.⁵⁸

Volební účast se v Kožlanech od roku 1994, kdy byla přes 70 %, snižovala. V roce 1998 byla naposledy nad 50 % a poslední tři volební období se pohybovala kolem 48-49 %. Klesající volební účast je více než obvyklá a přibližně koresponduje s průměrnou volební účastí celého okresu Plzeň-sever. Počet přihlášených voličů se však postupem let zvyšuje. V posledních volbách v roce 2010 jich bylo 1148.

Až na pár výjimek lze říci, že mandáty se udělovaly především kandidátům z horních pater kandidátní listiny. Samozřejmě i v Kožlanech do voleb promluvil fakt známý jako panašování, kdy volič vybírá kandidáty napříč politickým spektrem. Stalo se,

⁵⁷ Rozhovory č. 1

⁵⁸ Rozhovory č. 1 a 5

že se určitý kandidát ze spodní části listiny proboujel až do zastupitelstva, ale vzhledem k počtu kandidátů, kteří byli zvoleni z horních pater, se nedá říci, že by to byl nějaký markantnější skok.

Od roku 1994 do roku 2006 se zastupitelstvo v Kožlanech potýkalo vcelku s velkou převahou jedné strany, resp. jednoho sdružení nezávislých kandidátů. Až v roce 2010 ve volbách došlo k celkem velmi vyrovnanému výsledku, a to když *Sdružení nezávislých kandidátů – Kožlany 2010* získalo 3 885 hlasů a 8 mandátů a *Sdružení nezávislých kandidátů – Kožlany pro občany* 3 646 hlasů a 7 mandátů.

Při pohledu na kandidátní listiny je možné vidět, že se kandidáti mění, ale objevují se i dobře známé tváře, které se pravidelně dostávají do zastupitelstva. Mezi nejvýznamnější a nejčastěji se objevující jména patří Mgr. Vladimír Příbyl (současný starosta) a Oldřich Mudra (bývalý starosta), popř. ještě RNDr. Renata Krausová.

Klíčem k úspěchu těchto kandidátů byla kombinace osobnostních charakteristik spojených s aktivním zapojením do společenského života města. Oldřich Mudra dlouhá léta pracoval ve VD Keramo Kožlany, později ve firmě Vodovody a kanalizace Kralovice ve vedoucí funkci. Byl vždy aktivním občanem města jak ve sportu, tak v zájmových organizacích. Uměl se velmi dobře přiblížit obyčejným lidem, byl velmi komunikativní, znalý místních poměrů a historie. Mgr. Vladimír Příbyl měl počáteční pozici ve městě horší, protože se sem přistěhoval, získat si lidi v tomto případě není nikdy lehké, ale jemu se to povedlo. Přispělo k tomu zřejmě i to, že byl aktivním sportovcem, vedl mládež. Sportovní úspěchy slavil s místním dívčím basketbalovým klubem. Osvědčil se jako zástupce ředitele ZŠ. Mezi jeho přednosti patří veřejné vystupování a komunikativnost.

RNDr. Renata Krausová a bývalý starosta Oldřich Mudra už do zastupitelstva nekandidují. Oldřich Mudra ukončil svou politickou kariéru v roce 2006 a RNDr. Renata Krausová již nekandidovala v posledních volbách (2010). Několik kandidátů postupem let přešlo do jiné strany či jiného sdružení, výjimkou není ani přechod mezi rivalitními sdruženími. Vždyť i současný starosta Vladimír Příbyl kandidoval v roce 1994 ve sdružení, kde lídrem byl tehdy právě Oldřich Mudra. Samotné kandidátky jednotlivých politických subjektů se postupem času zaplnily až na plný počet 15ti kandidátů. Plně obsazené kandidátní listiny v Kožlanech nebyly zvykem především v raném období komunálních voleb, to lze přičíst skutečnosti, že se strany teprve seznamovaly s novým systémem a byly nezkušené. Z výsledků voleb je také patrné, že nejvíce podporovanými kandidáty, tedy

v současné době již známými tvářemi, jsou lidé, kteří již několik let působí na kulturní, společenské a politické scéně. Kandidátní listiny se většinou skládají z lidí, kteří se aktivně podílí na kulturním životě, zároveň jsou členy určitého spolku. Složení zastupitelstva pak s tímto faktem koresponduje. Členství ve spolcích se navíc často prolíná, například dotazovaný Václav Kratochvíl je členem jak sboru dobrovolných hasičů, tak fotbalového oddílu. Celkově na kandidátních listinách a následně v zastupitelstvu převažují zástupci hasičů a TJ Kožlany. To jen dokazuje, že v prostředí měst a obcí jako jsou Kožlany, je význam spolkového života velký a má i politický přesah. Z rozhovorů rovněž vyplývá, že všichni dotazovaní jsou nebo byli členy nějakého spolku, kde začínali se svou snahou dělat něco pro rozkvet města, působení ve spolku rovněž pomohlo k jejich zviditelnění.⁵⁹

Ze všech uvedených skutečností je možné konstatovat, že v Kožlanech se z hlediska volebního chování uplatňuje především kontextuální přístup. To znamená, že volební chování voličů se řídí spíše místními podmínkami či záležitostmi a osobní znalostí, popřípadě osobnostním profilem daného kandidáta. Neuplatňují se zde politické ideologie. Každý sporný bod, o kterém se hlasuje, se přímo dotýká života lidí ve městě (př. spor o výstavbu větrné elektrárny). Každý názor na něj pak ovlivňuje volební chování v Kožlanech. Chování je ovlivněno také sympatiemi a osobními vztahy k danému kandidátovi, lidé se v místním úzkém sociálním prostředí velice dobře znají. Někdy znají i soukromý život daného kandidáta. To všechno může mít vliv na jejich hlasování. V Kožlanech se příliš neprosazují velké parlamentní strany od roku 1994, kdy kandidovala *Občanská demokratická strana*, se žádná neobjevila. Kandidáti se samozřejmě mohou zaštitit politickou stranou, ale z rozhovorů vyplynulo, že tato kandidatura je v místním prostředí určitou nevýhodou, a proto dávají přednost SNK, i když musí sbírat podpisy. V historii lze nalézt i výjimky, kdy kandidáti využili ke kandidatuře některé z menších politických (celorepublikových) stran. V Kožlanech se kromě zmíněné ODS objevili například kandidáti pod hlavičkou Strany venkova či strany SNK Evropští demokraté.

9.4 Vedení města

Starostou Kožlan je Mgr. Vladimír Příbyl. Byl zvolen v roce 2006 a současné volební období je již jeho druhým. V roce 2006 vystřídal dlouholetého starostu Oldřicha Mudru poté, kdy se stal nejúspěšnějším kandidátem ve volbách s absolutně největším

⁵⁹ Rozhovory č. 1-4

počtem hlasů. Vladimír Příbyl je také členem Rady města. Funkci místopředsedy zastává Václav Kratochvíl, který je rovněž členem Rady města.

Základním orgánem města je zastupitelstvo, jež má v Kožlanech 15 členů. Dalším orgánem je pětičlenná Rada města, která je ze své funkce odpovědná zastupitelstvu. V Kožlanech působí také tříčlenná kulturní komise, která je podřízeným orgánem Rady města. Mezi členy kulturní komise patří například Hana Tupá, zdejší knihovnice.

Jako iniciativní a kontrolní orgány zřizuje zastupitelstvo výbory, v Kožlanech je povinně dle předpisů zřízený finanční a kontrolní výbor, jiný výbor zde není. Předsedou tříčlenného finančního výboru je Miroslav Fišar a předsedou tříčlenného kontrolního výboru je Mgr. Jaroslav Berbr.

Na Městském úřadě v Kožlanech je vedle starosty zaměstnáno dalších 11 zaměstnanců, mezi nimi například tajemnice města Jana Dufková.

9.5 Spolkový život

Spolkový život má ve městě velkou tradici, z dochovaných záznamů vyplývá, že první ve městě začali vyvíjet činnost hasiči a to už v 2. pol. 19. století, počátkem 20. století začíná ve městě působit rovněž Sokol.

9.5.1 Místní spolky

K roku 2013 ve městě působí zhruba 13 spolků, sdružení či zájmových skupin. Všechny spolky a skupiny se určitou měrou, ať už malou či velkou, podílejí na společenském a kulturním životě města. Spolky vznikají a zanikají, jinak tomu není ani v Kožlanech. Mezi nově vzniklé lze zařadit florbalový klub Hippos Kožlany, který spadá pod občanské sdružení TJ Kožlany. Naopak zanikl oddíl bojových cvičení Taekwon-do a činnost také pozastavil dříve významný spolek s názvem Sdružení přátel E. Beneše, který se ve své činnosti zabýval připomenutím výročí narození a úmrtí Dr. E. Beneše. Členy tohoto sdružení byli převážně lidé patřící mezi znalce místní historie či života a díla slavného rodáka Dr. E. Beneše. Všechny spolky, případně zájmová uskupení ve městě lze zařadit do skupiny organizací sdílení společnosti. Sdružují se v nich lidé sdílející stejné zájmy.⁶⁰

⁶⁰ Rozhovor č. 1

Sbor dobrovolných hasičů Kožlany

Sbor dobrovolných hasičů má v Kožlanech dlouholetou tradici a je vůbec nejstarším spolkem ve městě. Rovněž patří k velice aktivním spolkům s širokou členskou základnou.

Historie

Hasičský sbor byl v Kožlanech založen roku 1873 a v roce 2013 tedy slaví už 140. výročí. Na založení má zásluhu Občanská záložna, Městský úřad a tehdejší kožlanský učitel, velký propagátor hasičstva Antonín Kopta. Kožlany se mohly a dodnes mohou pyšnit jedním z prvních založených sborů v celém okolí vůbec. Obec pro něj zakupuje stříkačku za 1 000 zlatých, jak dokládá zápis ze zastupitelstva ze dne 22. června 1873. Postupem času nově založený sbor navazuje spolupráci i s okolními hasičskými sbory, jako například sborem v Čisté a Kralovicích. Kožlanští se ujímají vedoucí role k založení samostatné hasičské župy. Každoročně se konají župní sjezdy. Později dochází k reorganizaci hasičské župy a od té doby vystupuje pod novým názvem „Hasičská župa Kralovická č. 33“. V roce 1904 se pak v Kralovicích konají oslavy 20. výročí vzniku České hasičské župy, kterých se kožlanský hasičský sbor nezúčastňuje. Hasiči v Kožlanech se více soustředí na domácí akce, jako jsou veřejná cvičení a už tehdy se podílejí na rozvoji kulturního života v Kožlanech. Známa jsou jejich různá kulturní vystoupení včetně ochotnického divadla a loutkového divadla pro mládež, dále také společenské plesy.

Dokladem toho, jak byl hasičský sbor významný a jaké měl slovo, je příběh, kdy na popud hasičů v Kožlanech musela být odstraněna socha sv. Jana Nepomuckého naproti radnici. Členové sboru patřili k odpůrcům církve a v Janu Nepomuckém viděli světce pobělohorského temna, který má násilně vytlačit z paměti kožlanských obyvatel Jana Husa, jenž zde v okolí kázal. Spor se údajně vyhrotil, když kožlanský děkan Josef Kuba nedodržel slib, že hasičům zakoupí sekery a čepice.⁶¹

Současnost

Sbor dobrovolných hasičů Kožlany se může chlubit širokou členskou základnou. K lednu roku 2013 měl sbor přes 100 členů, 64 dospělých řádných členů (z toho 31 žen), 20 dětí, 17 důchodců a dále jsou zde další přispívající členové. Zásahová jednotka má už několik let 16 členů a je poměrně stabilní, v roce 2012 se stal novým velitelem Michal Šot,

⁶¹ Hasičský sbor v Kožlanech. VONDRÁČEK, B. *Kožlany - stránky o městečku, fotbalistech a E. Benešovi* [online]. [cit. 2013-08-14]. Dostupné z: <http://kozlany.unas.cz/benes_hasicsky_sbor.php>; Výlet do historie SDH Kožlany (130 let)

který vystřídal dlouholetého velitele Jiřího Švamberg. Starostkou SDH Kožlany je už několik let Alena Foldová, která je i okresní starostkou. Náměstkem starostky je František Kotěšovec.⁶²

Důležité je odlišit sbor dobrovolných hasičů od zásahové jednotky. Zásahovou jednotku neboli jednotku požární ochrany obce zřizuje město. Veškerá technika, výzbroj a výstroj jsou tedy majetkem města. Sbor dobrovolných hasičů se řadí mezi nestátní neziskové organizace, je občanský sdružením registrovaným na Ministerstvu vnitra. Jedná se spíše o společenskou, kulturní a sportovní organizaci.⁶³

V roce 2012 jednotka zasahovala v 7 případech. Dále byla pořádána tři taktická cvičení, jedno v Kralovicích a dvě v Kožlanech. Pětkrát byly předvedeny ukázky a to především v dětských táborech. V zimě hasiči zajišťovali led na dětském hřišti u školy, podíleli se na čištění kanalizace ve městě a nechyběli ani u výlovu Vožehova rybníka.

Členem sboru dobrovolných hasičů může být každá fyzická osoba starší tři let, která zaplatí příspěvek a podepíše přihlášku, v případě osoby mladší patnácti let ji samozřejmě podepisuje zákonný zástupce. Členem zásahové jednotky může být i „nehasič“, ale musí mít základní odbornou přípravu či výcvik.⁶⁴

Kožlanští hasiči jsou velice aktivní a během roku pořádají či se podílejí na mnoha akcích. Každoročně se v únoru koná tradiční zimní pochod s účastí dospělých i dětí. V roce 2013 to byl už 9. ročník tohoto pochodu. Hasiči se podílí také na šibřinkách, masopustu, dětském dnu, pravidelně pořádají podzimní hasičskou zábavu. K nejvýznamnější a nejúspěšnější akci podle Aleny Foldové patří Kožlanská jízda s podtitulem „O pohár starosty“. Koná se i za podpory města Kožlany. Jde o soutěž několika družstev hasičů, jak domácích, tak i z okolí. V roce 2013 to byl již jubilejní 10. ročník této jízdy. SDH Kožlany se účastní také několika tradičních hasičských soutěží v okolí. Kožlanský sbor je jedním z mála sborů v okolí, který se systematicky věnuje práci s mladými hasiči.⁶⁵

Vztahy s městem jsou podle slov starostky SDH Kožlany Aleny Foldové na výborné úrovni. Velkou podporu cítí především v oblasti zásahové jednotky, co se týče samotného sboru, už podpora není taková. Hasiči samozřejmě spolupracují i s ostatními spolky ve městě, především se jedná o fotbalový oddíl a divadelní spolek. Jedná se o

⁶² Rozhovor č. 3

⁶³ Tamtéž

⁶⁴ Tamtéž

⁶⁵ Tamtéž

spolupráci hlavně při pořádání kulturních akcí. Spolupráci s ostatními spolky už Alena Foldová nehodnotí tak kvalitně jako spolupráci s městem. Objeví se i neshody. Uvádí příklad se zapůjčením fotbalového hřiště pro závody či trénink hasičů, zde se často setkává s neochotou fotbalového oddílu.⁶⁶

Hasiči jsou podle slov Aleny Foldové v takto malých městech či obcích nepostradatelnou složkou, protože jsou městu a jeho obyvatelům nápomocni, kdykoli je potřeba. V mnoha obcích jsou také často jediní, kteří přispívají i ke kulturnímu dění a udržování tradic. Podílí se tak na rozvoji města.⁶⁷

Celkově je činnost SDH v Kožlancech velice pestrá a zajímavá, dobře pracuje kolektiv mladých hasičů, mužům i ženám se daří i v soutěžích. Hasiči tedy pomáhají nejen zajišťovat bezpečnost a ochranu, ale aktivně se podílí i na společenském a kulturním dění ve městě.

Financování

Sbor dobrovolných hasičů je financován hlavně z příspěvků členů a pak ojedinele z toho, co si kde sbor sežene (sponzorské dary), případně určitým grantem či dotací. Jako další lze uvést případný výdělek z kulturních a společenských akcí. Podle slov starostky SDH Kožlany jsou dotace ojedinele záležitostí. Kožlanskému sboru se ji naposledy podařilo získat v roce 2011 a to na podporu mladých hasičů, byla pro ně pořízena základní výzbroj. Zásahová jednotka je pak financovaná přímo městem, výše příspěvku se pohybuje zpravidla okolo 200 000 Kč.⁶⁸

Tělovýchovná jednota Kožlany

Tělovýchovná jednota Kožlany v současné podobě vznikla až po revoluci, kdy se oddělila od Sokola. Nyní je tělovýchovná jednota občanským sdružením registrovaným na Ministerstvu vnitra ČR. Její kořeny však sahají daleko do minulosti, protože na její vznik, měl vliv jak Sokol, založený v Kožlancech v roce 1909, tak Dělnická tělocvičná jednota, jež začala v Kožlancech působit o čtyři roky později. Se Sokolem jsou tedy spojeny úplné počátky sportu ve městě. Jako první se zde začal hrát fotbal. V roce 1923 vzniká v Kožlancech první sportovní klub S. K. Kožlany. První vyhovující stadion byl slavnostně otevřen 9. 7. 1933 u Vožehova rybníka.⁶⁹

⁶⁶ Rozhovor č. 3

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ Tamtéž

⁶⁹ Kronika města Kožlany 2007-2012

V současné době (rok 2013) působí pod TJ Kožlany několik sportovních oddílů:

- 1) Fotbalový oddíl FC Olympie Kožlany
- 2) Stolní tenis
- 3) Volejbal (závodní i rekreační)
- 4) Florbal
- 5) Nohejbal
- 6) Cyklistika a turistika
- 7) Cvičení žen

Nejvýznamnější složkou je bezesporu fotbalový oddíl FC Olympie Kožlany, který má zároveň i nejvíce členů, následují volejbalisté a stolní tenisté. Celkově za všechny oddíly má občanské sdružení 100 – 120 členů, podle slov předsedy TJ Kožlany Václava Kratochvíla je to ale hodně proměnlivé.⁷⁰

Oddíly TJ Kožlany mají rovněž velkou zásluhu na pořádání společenských a kulturních akcí, a tak se ve městě udržují tradice jako například šibřinky a masopust. Podílí se i na pořádání pouťové zábavy či sportovním dnu. Největší zastoupení a zásluhu na této činnosti má fotbalový oddíl, doplněný o kožlanské volejbalisty. V sezóně hrají pravidelně fotbalové zápasy Muži A, ale i mladší kategorie, utkání mají samozřejmě především sportovní náplň, ale mají také svůj kulturní rozměr, obyvatelé se při této příležitosti pravidelně a v hojném počtu setkávají. Volejbalisté a stolní tenisté zase pravidelně každý rok pořádají turnaje. Oblíbeným se stal vánoční turnaj stolních tenistů či míčový desetiboj pořádaný volejbalisty. Nejúspěšnější akcí jsou podle Václava Kratochvíla šibřinky. TJ Kožlany ve městě spolupracuje především se sborem dobrovolných hasičů, jedná se o spolupráci na kulturních akcích, ale také spolupráci v rámci běžné činnosti. Václav Kratochvíl tuto spolupráci hodnotí velice pozitivně, podle jeho slov hasiči pomáhají nejen fyzickou prací, ale například i materiálně.⁷¹

Financování

Největší část prostředků pro financování činnosti tvoří členské příspěvky, které si vybírají jednotlivé oddíly samostatně. Od města TJ Kožlany dostává každoročně finanční příspěvek, v roce 2012 to bylo 100 000 Kč. Největší část těchto prostředků putuje na konto

⁷⁰ Rozhovor č. 4

⁷¹ Tamtéž

FC Olympie Kozlany, což je logické, jelikož fotbalový oddíl má nejvíce členů a navíc se musí starat o fotbalový stadion a jeho okolí, to je pro město na druhou stranu prospěšné.⁷²

Klub šikovných žen

Tento klub patří k jedné z mála nově vzniklých zájmových skupin, která velmi aktivně přispívá ke kulturnímu dění ve městě. Nápad na založení klubu se zrodil v roce 2009 při setkání v knihovně u příležitosti velikonočních svátků. Klub začínal v počtu pěti žen, v současné době sdružuje osm šikovných a podnikavých žen, které se aktivně projevují jak v Kozlancech, tak i v blízkém okolí. Schází se každé úterý v knihovně. Ženy se zabývají různými druhy kreativních činností (malování, dekorování, drátkování, paličkování, pečení, zdobení perníků či výroba šperků). Mají zájem hlavně o staré tradiční věci. Účastní se mnoha akcí, na kterých pak prodávají své výrobky a také ukazují a učí těmto činnostem dospělé i děti. Klub spolupracuje úzce s knihovnou, pro kterou pořádá vždy dvakrát do roka u příležitosti Vánoc a Velikonoc tzv. kreativní odpoledne. Dále spolupracuje s městskou kulturní komisí, v čele s Hanou Tupou. „Šikulky“ spolupracují také s Domem dětí a mládeže v Kralovicích. Vůdčí osobností skupiny je Vladislava Kobyláková.⁷³

V Kozlancech Klub šikovných žen pořádá nebo se účastní několika akcí. K nejvýznamnějším patří dětské dny, program pro děti o kozlanské pouti a již zmíněná kreativní odpoledne. Dále spolupracují i s okolními obcemi jako jsou například Břežany – pout', Kozojedy – Kozojedské kulturní léto, statek Hedecko – farmářské trhy, Čistá – pout', Muzeum a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici – Den řemesel.⁷⁴

Každý měsíc přispívají „Šikulky“ do Kozlanského zpravodaje, kde seznamují lidi se svou činností a upozorňují na různé akce, kde budou působit. Postupně se snaží zařazovat i další činnosti (převážně ruční práce), navazují kontakty, snaží se získávat znalosti. Inspiraci hledají samozřejmě i na internetu.⁷⁵

Klub financuje svoji činnost především z vlastních zdrojů, z prodeje výrobků, příspěvků na materiál, čas od času dostanou i určitý dar, jedná se spíše o vyřazené věci, které se jim hodí pro jejich práci a tvořivost. V roce 2012 a 2013 dostal klub i příspěvek od

⁷² Rozhovor č. 4

⁷³ Rozhovor č. 2

⁷⁴ Tamtéž

⁷⁵ Tamtéž

města v hodnotě dva a tři tisíce korun. Dále od města dostává k dispozici prostor spolkové místnosti v knihovně, kde se schází.⁷⁶

V rozhovoru bylo zjištěno, že v současné době se žádná z členek nepodílí přímo na samosprávě (není v zastupitelstvu), ale Vladislava Kobyláková byla dlouhou dobu členkou kulturní komise a rovněž působila v městském zastupitelstvu. Velké zastání mají nyní v osobě knihovnice Hany Tupé. Spolupráce s jinými spolky není podle členek na vysoké úrovni. Spolupracují s fotbalovým oddílem FC Olympie Kožlany, například na sportovním dnu, kde se opět starají o program pro děti. Ale je to spíše spolupráce na požádání, mimo konkrétní akci spolupráce nefunguje. Souvisleji spolupracují hlavně s Domem dětí a mládeže Kralovice. Jako nejpovedenější a nejúspěšnější akci hodnotí farmářské trhy v Hedecku, které se těší hojně účasti dosahující někdy až dvou tisíc návštěvníků. Vztah s městem (radnicí) hodnotí kladně, město jim vyšlo vstříc v poskytnutí prostor a v posledních letech i finančně pomohlo, i když se jedná spíše o symbolické částky, nelze to srovnávat s ostatními spolky, ale pro toto malé uskupení i menší částky mají svůj význam. Přestože se nikdo z jejich klubu nepodílí na samosprávě, převládá názor, že spolkový život má velký vliv a podíl na politickém životě, resp. samosprávě města. Podle názoru členek klubu jsou nejvíce aktivní v tomto směru kožlanští hasiči a lidé z TJ Kožlany. Co se týče celkového pohledu na spolkový život, hodnotí ho spíše průměrně, jsou zde určitě rezervy, uvedli třeba srovnání s nedalekou obcí Kozojedy, kde podle nich, co se týká kulturních akcí, funguje vše na vysoké úrovni, ale jak říkají, není to o počtu pořádaných akcí či počtu spolků ve městě, ale je to o lidech, kteří na tyto akce přijdou a aktivně se účastní. Největší problém vidí právě v zájmu lidí a dětí o tyto akce a to především pokud se jedná o domácí akce. Zájem v Kožlanech je podle jejich slov nižší než v okolí, kde o účast nemají nouzi. Vyzdvihují hostování na akcích ve Středočeském kraji, kde je opravdu velký rozdíl v zájmu o jejich činnost.⁷⁷

TJ Sokol

Současný Sokol v Kožlanech obnovil činnost až po revoluci a jeho činnost má spíše „symbolický“ charakter. Pod hlavičkou Sokola se konají cvičení žen, především seniorek, cvičení probíhají v zasedací místnosti Domu s pečovatelskou službou. Poslední zprávy hovoří o tom, že členek neustále ubývá.⁷⁸

⁷⁶ Rozhovor č. 2

⁷⁷ Tamtéž

⁷⁸ Rozhovor č. 1; Kronika města Kožlany 2007-2012

Dívčí basketbalový klub DBK Kožlany-Kralovice

Basketbalový klub DBK Kožlany-Kralovice vznikl v roce 1984 a navazoval na Sokol Kralovice. Zakládajícím členem byl i současný starosta města. Klub se soustředí především na dívčí basketbal ve všech věkových kategoriích od přípravek až po ženy, u nejmladších kategorií jsou družstva smíšená. V současné době má klub zhruba 100 členů. Jelikož se počet dětí, které měly zájem o basketbal, neustále snižoval, vznikl nový projekt „DBak“, klub DBK Kožlany-Kralovice byl spojen s klubem BaK Plzeň.⁷⁹

Kromě samotných utkání, hraných v tělocvičně Základní školy v Kožlanech, klub každoročně pořádá, obvykle v září, turnaje KRA-KOŽ CUP. V roce 2013 to byly tři turnaje pro věkové kategorie U17, U14 a nejmladší kategorii U11. V červnu pořádá také Memoriál Katky Šlikové ve streetballu, jenž je určený pro širokou basketbalovou veřejnost.⁸⁰

Minigolf: Mini G Jamky Kožlany

Minigolf se v Kožlanech začal hrát v roce 2007 na nově dostavěném hřišti u školy. K roku 2012 měli minigolfisté přibližně 30 stálých členů, v tomto roce se odehrálo na hřišti v Kožlanech 50 utkání. Každoročně se pořádá několik turnajů. Skupina získává na podporu činnosti i nejrůznější sponzory.⁸¹

Klub důchodců v Kožlanech

Klub důchodců je volným sdružením, které každým rokem pořádá hlavně zájezdy a výlety pro seniory. V roce 2012 to byl výlet na zámek Dobříš, prohlídka památníku K. Čapka ve Strži a nejzajímavější byla prohlídka zámku Konopiště. Při dalším výletu navštívili účastníci zámek Kaceřov a jeho okolí. Zúčastnit se může v podstatě, kdo chce a kdo projeví zájem. O organizaci výletů a zájezdů se stará Iva Vorlíková. Oblíbená jsou též tzv. posezení, kde se senioři schází v hojném počtu. V čele Klubu důchodců stojí předseda p. Kovařík.

Český svaz chovatelů

Český svaz chovatelů zahájil činnost v prosinci roku 1974. K roku 2012 měl 18 členů, z toho 4 mladé chovatele. Během roku 2012 se uskutečnily 2 výborové a 3 členské schůze. K dispozici mají prostor za radnicí.

⁷⁹ Rozhovor č. 1

⁸⁰ Tamtéž

⁸¹ Kronika města Kožlany 2007-2012

K tradičním akcím, které svaz pořádá, patří výstava drobného zvířectva o kožlanské pouti. Mimo kožlanských chovatelů zde vystavují i chovatelé z ostatních organizací z okresu Plzeň – sever, Rakovnicka, Lounska a Rokycanska. Oproti roku 2011 byla výstava v roce 2012 hojně navštěvována. Členové svazu jezdí i po mnoha výstavách v okolí, kde získávají pravidelně řadu čestných cen i pohárů. Úspěchy mají rovněž mladí chovatelé.⁸²

Český svaz včelařů

Český svaz včelařů má v Kožlanech dlouholetou tradici. Už v roce 1902 byl v Kožlanech založen spolek Včela. Současná činnost je zaměřena hlavně na léčení a ochranu včelstev. K roku 2012 měli včelaři 21 členů, v tomto roce se rovněž konaly 3 členské schůze, v srpnu včelaři uspořádali výstavu v zasedací místnosti muzea. Tato výstava se konala k příležitosti 110. výročí založení spolku v Kožlanech. V tomto roce byl zakoupen z prostředků města „Vyvíječ aerosolu“ na léčení včelstev za 4 600 Kč. Rok 2012 byl z pohledu včelařů velice úspěšný. Pro představu, na počátku roku 2012 bylo v Kožlanech a okolí 305 včelstev a na konci roku (tedy zazimováno) bylo 356 včelstev. Vytočeno bylo 6948 kg medu. Včelaři na svoji činnost dostávají státní dotaci, která je vyměřena podle množství včelstev. Rovněž mohou získat příspěvek od Krajského úřadu Plzeňského kraje.⁸³

Český zahrádkářský svaz – organizace Kožlany

Český zahrádkářský svaz jako takový byl v ČR založen v roce 1957. Zahrádkářský svaz v Kožlanech měl v roce 2012 celkem 32 členů. Současným předsedou je J. Vopata. Výbor organizace pořádá každým rokem schůze, na kterých se scházejí členové svazu a zpravidla připravují hlavní členskou schůzi a pak zajištění zájezdů podle schváleného plánu. V roce 2012 se členská schůze konala 3. března a v tomto roce byla obohacena i o přednášku Ing. Pazdery, učitele Střední zemědělské školy v Rakovníku, který pohovořil o pěstování jahodníků v našich podmínkách. Každý rok obvykle kožlanští zahrádkáři pořádají dva zájezdy. Tradičním cílem zájezdů je Lysá nad Labem a nechybí ani zájezd do Litoměřic na výstavu „Zahrada Čech“. O zájezdy je vždy velký zájem.⁸⁴

Myslivecké sdružení Kožlany

Myslivecké sdružení (MS) Kožlany hospodaří v honitbě Kožlany pronajaté od Honebního společenstva (HS) Kožlany. Po konání valné hromady HS v březnu roku 2013

⁸² Kronika města Kožlany 2007-2012

⁸³ Tamtéž

⁸⁴ Tamtéž

byla honitba opětovně pronajata MS Kožlany na desetileté myslivecké období. Výroční schůze se konala v dubnu v kožlanské hájovně. Počet členů se zvýšil na 15. MS pokračuje v dlouholeté tradici mysliveckého kroužku, kterého se účastní okolo 10 dětí. Ke společenskému životu Kožlan přispívají myslivci také tradičními mysliveckými plesy, ty se už několik let konají obvykle v únoru a to v kožlanské sokolovně. Hlavní činností členů MS Kožlany je především péče o zvěř a regulace jejího počtu. Sem patří výstavba a údržba mysliveckých zařízení a také zajišťování dostatečného množství krmiva a příkrmování v zimním období. Prostředky na svoji činnost myslivci získávají především z členských příspěvků, z prodeje zvěřiny, brigád a také sponzorských darů.⁸⁵

Turistika a cykloturistika

Kromě toho, že městem a okolím vede naučná stezka a území je protkáno několika cyklostezkami, konají se v Kožlanech dvě větší organizované akce. Je to tradiční pochod údolím Javornice, který se koná vždy na začátku května. V roce 2012 to byl 8. ročník, tento rok se pochod těšil rekordnímu zájmu 185 účastníků. Spektrum účastníků bylo velice široké, od malých dětí až po seniory. Druhou akcí je cyklistický výlet tzv. „Ladislavská padesátka“, v roce 2012 to byl už 14. ročník. Bohužel tento rok nebyla účast tak vysoká, pouhých 15 účastníků. Osvědčenou organizátorkou obou akcí je místní knihovnice a členka kulturní komise Hana Tupá.⁸⁶

Za zmínku stojí ještě taneční uskupení „**Osm tet**“, které vystupuje na plesech či jiných kulturních akcích.

9.5.2 Finanční prostředky spolkům a organizacím od města Kožlany

Každý rok město Kožlany přiděluje spolkům a zájmovým skupinám finanční příspěvky, které se zpravidla odvíjí od velikosti jejich členské základny a od vyvíjené činnosti. Poskytnuté příspěvky v roce 2012 zobrazuje *tabulka č. 14*. Všechny spolky a sdružení mají rovněž možnost si i mimo tento každoroční příspěvek podat žádost o příspěvek, který je většinou účelový, například na koupi určité věci nezbytné pro činnost. Zpravidla nejde o vysoké sumy, řádově tisíce korun, a tak je žádostem ve většině případů vyhověno.⁸⁷

⁸⁵ Kronika města Kožlany 2007-2012

⁸⁶ Rozhovor č. 5, Kronika města Kožlany 2007-2012

⁸⁷ Rozhovory č. 1-5

Tabulka č. 14: *Finančních prostředky spolkům od města Kožlany v roce 2012*

Spolek, sdružení, organizace	Částka od města
SDH Kožlany	218 190 Kč
TJ Kožlany	100 000 Kč
DBK Kožlany-Kralovice	20 000 Kč
Pionýrská skupina - Deliba	7 000 Kč
Český svaz včelařů	4 600 Kč
Klub českých turistů Plzeň	2 000 Kč
Pěvecký soubor „Václav“ Čistá	2 000 Kč

Zdroj: *Kronika města Kožlany za rok 2012*

Pozn.: Pionýrská skupina Deliba využívá příspěvek na organizaci dětských táborů, pěveckému souboru „Václav“ Čistá přispívá MěÚ Kožlany, jelikož jeho členy jsou i kožlanští občané.

9.5.3 Veřejné dění ve městě očima starosty

Současný starosta Mgr. Vladimír Příbyl je ve své funkci už druhé volební období a své další kandidování zvažuje, ale uvádí, že je to dost pravděpodobné. Nejprve dlouhá léta působil v zastupitelstvu, pak byl i místostarostou, takže problematiku rozvoje obce velmi dobře zná a rád se angažoval, jak sám říká, získával zkušenosti. Následně se tedy stal starostou. Jako hlavní důvody pro politickou kariéru i pro funkci starosty uvádí touhu něco ve městě změnit a nespokojenost s tehdejšími vedením a řízením města. Měl své představy a chtěl je prosazovat.

Podle starosty Mgr. Vladimíra Příbyla se o veřejný život či politické dění zajímají kožlanští občané až tehdy, kdy se daný problém přímo dotýká jejich osobních životů či jde o aktuální otázky. Například pokud jde o prodej a koupi pozemků. Zasedání zastupitelstva se občané Kožlan účastní jen výjimečně. Lidé spíše přijdou pro informace přímo na úřad nebo se také ptají samotného starosty při běžném setkávání. Dále starosta uvedl příklad ožehavého tématu výstavby větrných elektráren, v tomto případě naopak předpokládá, že by se zasedání zastupitelstva občané určitě účastnili.

Spolkový život v Kožlanech hodnotí vzhledem k velikosti města velice pozitivně, podle jeho názoru jsou i větší obce či města, kde ani tolik spolků či zájmových skupin nemají. Spolky mají svoji životnost a hlavně ty nově vzniklé je někdy těžké udržet. Na druhou stranu jsou zde například hasiči či fotbalisté s dlouholetou tradicí. Ve městě se každoročně koná několik již tradičních akcí, v poslední době přibyly i nové. Kulturních a společenských akcí je široké spektrum, na své si přijdou všechny věkové kategorie. Přehled kulturních a společenských akcí je k nahlédnutí v příloze č. 3. Jako nejzdařilejší za

poslední dobu hodnotí například akci k příležitosti 100. výročí založení základní školy nebo také Kozlanskou pouť v roce 2013, která se obzvlášť vydařila a těšila se hojně účasti. Pout' byla v tomto roce trochu ozvláštňena o bohatý doprovodný program - tzv. „Kozlování“ po vzoru „Křivoklání“ na Křivoklátě. Tato změna slavila úspěch a po dlouhé době to byla zase zdařilá pout'.

Za tradiční a vždy povedenou událost ve městě považuje starosta masopust, který patří každoročně k významným akcím a stále je o něj zájem. Koná se vždy v úterý a lidé ho stále berou vážně, někteří si z toho důvodu berou i dovolenou. V masopustu vidí velkou sílu tradice. Masopust pořádá TJ Kozlany a největší zásluhu má fotbalový oddíl, tento fakt je zohledněn i v příspěvku od města.

Ohledně přidělování příspěvků spolkům se podle slov starosty žádné třenicí nekonají, nejde o nějaký boj. Přidělená částka závisí hlavně na počtu členů, což je jednoduchý mechanismus pro přidělování příspěvků. Spolky si podávají žádost o finanční příspěvek. S těmito finančními prostředky už město ve svém rozpočtu počítá v položce příspěvků na sportovní činnost. Zvláštní položku v rozpočtu tvoří ještě příspěvek sboru dobrovolných hasičů. Neformální skupiny, jakou je například v Kozlanech Klub šikovných žen, nedostávají příspěvky klasickým způsobem, není s nimi totiž dopředu počítáno v rozpočtu. Musí si podat žádost, kterou rada města buď schválí, nebo ne. V tomto případě jde spíš o jednorázové příspěvky na konkrétní věc. Nejde o vysoké částky jako v případě velkých spolků s širokou členskou základnou. Žádosti je podle slov starosty zpravidla vyhověno.

Velké spolky, jež v Kozlanech reprezentuje například občanské sdružení TJ Kozlany, SDH Kozlany nebo DBK Kralovice-Kozlany, dostávají příspěvky jednorázově, aby nemusely několikrát za rok podávat žádost o příspěvek kvůli pořádání určité akce, navíc jsou v příspěvku zohledněny i jejich náklady na běžný provoz či údržbu. Příkladem může být údržba a provoz sportovního areálu, resp. fotbalového hřiště v Kozlanech fotbalovým oddílem FC Olympie Kozlany.

Podle názoru starosty Mgr. Vladimíra Příbyla jsou příspěvky víceméně adekvátní, samozřejmě spolky by chtěly ještě více, ale jak říká, nárůst výše příspěvku musí být citlivý a pozvolný, nikoliv skokový. Vždy je lepší příspěvek buď zachovat ve stejné hodnotě, nebo ho o něco málo navýšit, snížení by vyvolalo určitě velkou vlnu nevole, stejně tak i výrazné zvýšení ve prospěch jednoho ze spolků.

Podnikatelské subjekty v Kožlanech přispívají ke kulturnímu dění spíše jako sponzoři, z vlastní iniciativy žádnou akci nepořádají.

Podíl spolkové činnosti na samosprávě města a jejich vzájemné propojení je podle starosty značné, vždyť více jak polovina lidí v zastupitelstvu působí v nějakém spolku. Tahle skutečnost platí v každých volbách. V tak malém městě je důležité se určitým způsobem angažovat, spolky jsou vhodným příkladem, jak se člověk může dostat do povědomí lidí a „být vidět“. Lze říci, že oblast spolkového a kulturního života je základnou pro vstup do politického dění ve městě. Spolkový život se podle názoru starosty i kladně podílí na rozvoji města, je důležitým faktorem pro udržení obyvatel ve městě. Dále spolky pečují o majetek města a pomáhají s různými pracemi. Myslivci pečují o svou honitbu, fotbalisté o sportovní areál, hasiči pomáhají při řešení vzniklých problémů (velké sucho, ucpaný kanál atd.), to je jen pár příkladů, které starosta uvedl.

Vztahy mezi spolky vidí jako uspokojivé, spíše převažuje kladný názor, určitě se nelze vyhnout nějakým menším rozepřím, například při využívání tělocvičny, kde se zástupci mohou střetávat. Důležité je sladění termínů pořádaných akcí, aby se nějaké nepřekrývaly, to by také mohlo vést k rozporům. Lidé v Kožlanech o sobě naštěstí ale dobře vědí, akce jsou už zaběhnuté a známé, takže si spolky mezi sebou vyhoví. Krásným příkladem spolupráce mezi spolky byla právě již zmiňovaná pouť v roce 2013, kdy proběhla spolupráce hasičů, fotbalistů, myslivců a Klubu šikovných žen.

Co se týče plánů do budoucna či návrhu na zlepšení v oblasti spolkového života, zastává starosta ten názor, že tyto věci se nedají plánovat shora, myšleno od vedení města. Podle starosty by se iniciativa měla vyvíjet především odspodu a město jí pak vytvoří prostor.

Hodnotit jednotlivé spolky podle aktivity či významu pro město bylo pro starostu těžké, ale jako nejlepší či spíše nejčastější spolupráci mezi městem a spolkem, uvádí spolupráci s hasiči. Podle jeho slov jsou hasiči nejaktivnější v interakci – město pro hasiče a hasiči pro město.

S problémem v oblasti spolkové činnosti se starosta neseťkal, někdy se samozřejmě u pořádaných akcí něco nepovede nebo chybí zájem lidí, ale tomu se vyhnout nelze. Jediným problémem mohou být pak jediné mezilidské vztahy.⁸⁸

⁸⁸ Rozhovor č. 1

9.5.4 Vliv místních aktérů na rozhodování

V duchu výzkumu Michala Illnera, který zkoumal vliv místních aktérů na rozhodování ve městech podle názoru starostů, byl zkoumán vliv politických aktérů na rozhodování i v Kožlanech. Cílem bylo zjistit, jak starosta Kožlan vidí vliv na rozhodování. Podle názoru starosty Mgr. Vladimíra Příbyla má velký vliv na rozhodování kromě zastupitelstva i samotná osoba starosty, z této pozice má možnost značné iniciativy. Jak říká, někdy bývá i jediným iniciátorem. Není to samozřejmě tak, že by o dané věci rozhodl sám, to schvaluje zastupitelstvo. Podle jeho slov ale vliv spočívá právě v jeho aktivitě a předkládání návrhů, které jsou pak často schváleny. Zastává názor, že starosta v malých obcích či městech jako jsou Kožlany má mnohem větší vliv než třeba ve městech nad 3 000 obyvatel a více. Dalším vlivným aktérem je podle slov starosty rada města a tajemník. Zdůrazňuje i roli spolků a zájmových uskupení a to nejen tím, že vyvíjejí určitou činnost, ale také tím, že se jejich členové dostávají do zastupitelstva, a tak výrazně navyšují svůj vliv na rozhodování. V souhrnu lze konstatovat, že oproti výzkumu Michala Illnera z roku 1997 jsou vidět nepatrné rozdíly. Starosta Kožlan přisuzuje větší vliv samotné jeho pozici, poté zastupitelstvu a radě města. O něco větší vliv v prostředí Kožlan mají podle jeho názoru spolky a zájmová uskupení, naopak místním podnikům a tisku velký vliv nepřipisuje (viz *tabulka č. 15*).⁸⁹

Tabulka č. 15: *Vliv místních aktérů na rozhodování v Kožlanech podle názoru starosty*

Místní aktéři	Skóre vlivu
Místní zastupitelstvo	32
Rada místního zastupitelstva	25
Starosta	33
Tajemník městského (obecního) úřadu	20
Městský (obecní) úřad	15
Politické strany	0
Místní podniky	5
Místní podnikatelé	5
Místní spolky a organizace občanů	18
Církev	5
Místní tisk	5
Obyčejní lidé	10

Pozn: Skóre vlivu na stupnici od 0 (žádný) do 40 (velký).

⁸⁹ Rozhovor č. 1

9.6 Samospráva a spolkový život – hodnocení

Spolkový život se významnou měrou podílí na kvalitě života ve městě a jeho přesah se projevuje i v samosprávě. V každých volbách se na kandidátních listinách i v zastupitelstvu objevují především lidé, kteří jsou spjati s nějakým spolkem, sdružením či zájmovou skupinou, v případě Kožlan převažují jména ze Sboru dobrovolných hasičů Kožlany a Tělovýchovné jednoty Kožlany. V současné době je v zastupitelstvu více jak dvoutřetinová převaha osob z oblasti spolkového života. Z rozhovorů s představiteli spolků rovněž vyplynulo, že všichni vidí výrazný vliv spolků na samosprávu, vždyť oni sami v nějakém z nich působí či působili a započali zde svoji snahu a následně politickou kariéru. Názor, že snahu o rozvoj města v oblasti společenské a kulturní je nejlépe začít právě ve spolku, převládá. V prostředí takového města, jako jsou Kožlany, se lidé velice dobře znají. Znají se nejenom od vidění či doslechu, znají i soukromé životy kandidátů objevujících se na kandidátních listinách i jejich charakter a vlastnosti. Vědí, zda se daný kandidát nebojí vystupovat proti většině, zda dokáže prosazovat svůj názor, jaké jsou jeho priority, o co usiluje atd. Spolkový život zde pak funguje jako jakýsi prostředek pro zviditelnění, ukázání svého charakteru, svojí práce, myšlenek a přínosu pro město.⁹⁰

Celkově lze konstatovat, že samospráva, resp. město Kožlany, spolkový život náležitě podporuje. Vytváří vhodné podmínky pro fungování spolků a zájmových skupin, poskytuje jim prostor, ať už se jedná o možnost scházení ve spolkové místnosti, poskytnutí prostorů za radnicí pro kožlanské chovatele či bezúplatný pronájem honitby mysliveckému sdružení. Vychází jim vstříc i v případě finančního příspěvku. Příspěvky jsou zdůvodnitelné, jak počtem členů jednotlivých spolků, tak vyvíjenou činností či obhospodařováním majetku města. Žádné rozepře se tedy v této oblasti nekonají. Mezi nejdůležitější složky, které vytváří ráz spolkového života v Kožlanech, patří jednoznačně SDH Kožlany a TJ Kožlany. Všichni dotazovaní jsou za jedno v tom, že spolky jsou pro město nepostradatelné a spolu se základní školou, se stávají jedním z významných prvků pro udržení místní demografické stability. Lidé z města neodcházejí a to ani mladí nebo rodiny s dětmi, což je důležité k zachování a rozkvětu kulturního života ve městě. Spolky se rovněž výraznou měrou podílí na udržování tradic.⁹¹

⁹⁰ Rozhovory č. 1-5

⁹¹ Tamtéž

10 Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo charakterizovat spolkový a kulturní život v Kožlanech a zjistit, jak a do jaké míry ovlivňuje samosprávu a rozhodování ve městě. Mimo jiné se práce snaží identifikovat hlavní politické aktéry a vztahy mezi nimi.

Spolkový život v Kožlanech je velice bohatý a zasahuje značnou měrou do veřejného dění a života lidí. V rámci případové studie města Kožlany byl potvrzen předpoklad, že se na zdejší politické úrovni nevyskytují žádné místní organizace politických stran. Mezi hlavní politické aktéry v Kožlanech patří dvě místní sdružení nezávislých kandidátů. Za těmito sdruženími lze hledat právě zástupce spolků a zájmových uskupení, tudíž i oni se stávají významnými aktéry. Spolkový život právě zde ukazuje svůj přesah do samosprávy města. Nejvýznamnějším aktérem v tomto ohledu jsou kožlanští hasiči a Tělovýchovná jednota Kožlany, mají nejširší členské základny a velkou měrou přispívají ke kulturnímu životu města. Jejich zástupci také tvoří převážnou většinu kandidátních listin obou sdružení. V souhrnu je situace taková, že po posledních volbách v roce 2010 je zastupitelstvo tvořeno více jak z dvou třetin lidmi aktivně se podílejícími na kulturním životě města, tedy převážně lidmi ze spolků a zájmových skupin. Na základě rozhovorů bylo zjištěno, že mezi SNK panuje určitá předvolební rivalita, ale po volbách se v mnoha případech vytrácí, stejně tak i sounáležitost ke svému „mateřskému“ sdružení. Důkazem toho je podpora jiného kandidáta na starostu na úkor lídra svého sdružení. Historicky nejvýznamnější projev rivality a soupeření dvou SNK byl obyvateli města zaregistrován před volbami v roce 2006, ve kterých pak došlo ke změně starosty. Mezi samotnými spolky panují dlouhodobě přátelské vztahy a rivalita se nevyskytuje. Nelze ani říci, že by jedno či druhé SNK bylo složeno z převážné většiny ze zástupců jednoho spolku, je to různorodé. Bylo zjištěno, že každý ze spolků či zájmových skupin se stará hlavně o svoji činnost a své pořádané akce. Výjimkou není ani vzájemná spolupráce na těchto akcích (př. sportovní den pro děti). Spolky či zájmová uskupení (sdružení) jsou odrazovým můstkem pro politické angažmá. Na základě rozhovorů bylo zjištěno, že členství ve spolku některým umožnilo proniknout do veřejného dění. Následně už jim nebylo rozhodování o věcných problémech ve městě lhostejné a rozhodli se kandidovat.

Výsledky práce potvrzují specifika místní komunální politiky. Platí zde pravidlo, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Komunální politika je úplně odlišná od té parlamentní, odhalit v ní vazby a vlivy, které na ni působí, je často nelehkým úkolem.

Analýza výsledků komunálních voleb dokládá fakt, že v obcích či městech, jako jsou Kožlany, dlouhodobě převažují nezávislí kandidáti a politické ideologie se vůbec neuplatňují. Poslední dva volební roky se o hlasy voličů v Kožlanech ucházela už pouze dvě SNK a tento trend bude s vysokou pravděpodobností pokračovat. Volební chování voličů ovlivňují osobní vztahy, často i příbuzenské. Sympatie a antipatie hrají někdy i větší roli než názory na řešení věcných problémů a záležitostí ve městě.

Z výsledků voleb je také patrné, že nejvíce podporovanými kandidáty, tedy v současné době již známými tvářemi, jsou lidé, kteří již několik let působí na kulturní, společenské a politické scéně. Zastupitelstvo se pak dlouhodobě skládá z lidí, kteří se aktivně podílí na kulturním životě a zároveň jsou členy určitého spolku. Po posledních volbách v roce 2010 v zastupitelstvu převažují zástupci hasičů a Tělovýchovné jednoty Kožlany.

Závěrem lze konstatovat, že spolky tvoří nedílnou součást města, bez nich by byla ohrožena samotná podstata fungování samosprávy, protože kandidátní listiny by se jen těžko plnily a zájem o politické i kulturní dění ve městě by pomalu upadal. Spolky a zájmové skupiny jsou důležitým článkem pro tvorbu „svěžího“ místního prostředí a udržení lidí ve městě.

11 Použité zdroje

Literární zdroje

- BALÍK, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In FIALA, P., STRMISKA, M. *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody*. Brno: CDK, 2005. s. 163-175
- BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 250 s. Politologie. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BROKL, Lubomír. *Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. 210 s. Studie; sv. 14. ISBN 80-85850-48-6.
- BUKAČOVÁ, Irena, FÁK, Jiří a FOUČEK, Karel. *Severní Plzeňsko I = Landkreis Pilsen Nord I. 2.*, rozš. a upr. vyd. V Domažlicích: Nakladatelství Českého lesa ve spolupráci s Muzeem a galerií severního Plzeňska v Mariánském Týnci, 2001. 206 s. Historicko-turistický průvodce = Historisch-touristischer Führer; č. 6. ISBN 80-86125-23-8.
- CABADA, Ladislav a kol. *Úvod do studia politické vědy*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2002. 445 s. Politologie. ISBN 80-86432-41-6.
- ČMEJREK, Jaroslav a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. 1. vyd. Davle: Kernberg, 2009. 133 s. Basic. ISBN 978-80-87168-10-3.
- ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. 224 s. Politologie. ISBN 978-80-247-3061-5.
- ČOPÍK, Jan. *Demokratický proces na subnacionálních úrovních politického rozhodování: Případová studie Nového Města nad Metují*. Praha, 2006. Disertační práce. ČZU-PEF. Školitel Jaroslav Čmejrek.
- JÜPNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely: studie*. In: Politické revue. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2004.
- OUTLÝ, Jan, ed. a ŠARADÍN, Pavel, ed. *Studie o volbách do zastupitelstev v obcích*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. 232 s. ISBN 80-244-0798-1.
- SKOVAJSA, Marek a kol. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 372 s. ISBN 978-80-7367-681-0.

Internetové zdroje

Justice.cz: Nový občanský zákoník. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz>

[otevřeno dne 23. 1. 2013]

Hasičský sbor v Kožlanech. VONDRÁČEK, B. *Kožlany - stránky o městečku, fotbalistech a E. Benešovi*. Dostupné z: http://kozlany.unas.cz/benes_hasicsky_sbor.php

[otevřeno dne 14. 8. 2013]

Integrovaný portál MPSV. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz>

[otevřeno dne 25. 8. 2013]

Oficiální webové stránky města Kožlany. Dostupné z <http://www.kozlany.cz>

[otevřeno dne 17. 6. 2013, 16. 7. 2013 a 19. 7. 2013]

Sčítání lidu, domů a bytů server ČSÚ. Dostupné z <http://vdb.czso.cz>

[otevřeno dne 15. 8. 2013 a 20. 8. 2013]

Volební server ČSÚ. Dostupné z <http://www.volby.cz>

[otevřeno dne 5. 7. 2013]

ČSÚ Krajská správa ČSÚ v Plzni. Dostupné z <http://www.czso.cz>

[otevřeno dne 10. 9. 2013]

Veřejná databáze ČSÚ. Dostupné z <http://vdb.czso.cz>

[otevřeno dne 10. 2. 2014]

Webové stránky ČSÚ. Dostupné z <http://www.czso.cz>

[otevřeno dne 10. 7. 2013, 15. 8. 2013 a 10. 9. 2013]

Webové stránky MPSV. Dostupné z <http://www.portal.mpsv.cz>

[otevřeno dne 25. 8. 2013]

Kurzy.cz. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz>

[otevřeno dne 16. 7. 2013]

Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz>

[otevřeno dne 20. 7. 2013]

Ostatní zdroje

Kožlanský zpravodaj

Kronika města Kožlany 2007-2012

Návrh rozpočtu města na rok Kožlany 2014

Výlet do historie SDH Kožlany (130 let)

Závěrečné účty města Kožlany z let 2008-2013

Judikatura

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 152/1994 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně některých zákonů

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

Rozhovory

Rozhovor č. 1 se starostou města Kožlany Mgr. Vladimírem Přibylem (v roce 2010 kandidující za *SNK – Kožlany pro občany*)

Rozhovor č. 2 s hlavní představitelkou a členkou Klubu šikovných žen Vladislavou Kobylákovou

Rozhovor č. 3 se starostkou SDH Kožlany Alenou Foldovou

Rozhovor č. 4 s předsedou TJ Kožlany Václavem Kratochvílem (v roce 2010 kandidující za *SNK – Sdr. nez. kand. Kožlany 2010*)

Rozhovor č. 5 s knihovnicí a členkou kulturní komise Hanou Tupou (v roce 2010 kandidující za *SNK – Sdr. nez. kand. Kožlany 2010*)

12 Přílohy

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk

a. s.	akciová společnost
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DDM	Dům dětí a mládeže
EU	Evropská unie
HS	Honební společenství
KD	Kulturní dům
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
MS	Myslivecké sdružení
MŠ	Mateřská škola
MěÚ	Městský úřad
NK	Nezávislí kandidáti (nezávislý kandidát)
ODS	Občanská demokratická strana
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OP	Operační program
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SNK	Sdružení nezávislých kandidátů
STK	Stanice technické kontroly
TJ	Tělovýchovná jednota
ZŠ	Základní škola

Příloha č. 2: Otázky k rozhovorům

Otázky pro starostu města Vladimíra Přibyla:

- 1) Co Vás vedlo k politickému angažmá, potažmo k funkci starosty?
- 2) Jak dlouho jste starostou a budete opět kandidovat ve volbách v roce 2014?
Neodradilo Vás něco?
- 3) Kolikrát jste kandidoval do zastupitelstva?
- 4) Pod jakým SNK jste v jednotlivých volbách kandidoval?
- 5) Jak Vaše SNK sestavuje kandidátní listinu?
- 6) Má Vaše SNK program?
- 7) Podle čeho se daný kandidát rozhoduje pro výběr SNK?
- 8) Konají se třenice v zastupitelstvu? O co?
- 9) Panuje mezi jednotlivými SNK rivalita? Jak a kdy se projevuje?
- 10) Tvoří se v Kožlanech před volbami či po volbách koalice?
- 11) Mají občané zájem o politické dění ve městě, zúčastňují se například zasedání zastupitelstva?
- 12) Jak hodnotíte spolkový život v Kožlanech?
- 13) Konají se třenice o přidělování finančních prostředků spolkům a zájmovým skupinám? (Konkrétně, kdo je neaktivnější?)
- 14) Podle čeho se rozhoduje o přidělování příspěvků místním spolkům?
- 15) Kdo je neaktivnější při získávání příspěvků na činnost spolku? (Jací jednotlivci?)
- 16) Myslíte si, že příspěvky jsou adekvátní i tomu, jak dané spolky přispívají k veřejnému životu?
- 17) Zapojují se do dění ve městě podnikatelské subjekty? Jde o oblast politickou nebo kulturní?
- 18) Jakých akcí se Vy zúčastňujete?
- 19) Kterou hodnotíte jako nejzdařilejší? (například z hlediska organizace, zájmu lidí)
- 20) Myslíte si, že spolkový život ve městě má podíl na samosprávě města?
- 21) Podílí se někteří členové na samosprávě města, objevují se na kandidátních listinách, působí v zastupitelstvu?
- 22) Podílí se spolky na rozvoji města? Jak? Je přínos spolků dostatečný?
- 23) Funguje ve městě spolupráce mezi spolky, na jaké úrovni?

- 24) Máte plány do budoucna jak, lze činnost spolků dále rozvíjet, jak se spolky ještě více spolupracovat? Je ještě co zlepšovat, máte třeba osobně určitý návrh?
- 25) Setkal jste se s problémem v oblasti spolkového života?
- 26) Pomáhají členové spolků určitým způsobem realizovat práce ve městě (brigády)?
- 27) Který ze spolků je podle Vašeho názoru nejaktivnější? Při čem pomáhá a na čem se podílí?

Otázky pro zástupce spolků:

- 1) Jaké důvody Vás vedli k aktivnímu zapojení do spolkového života (členství ve spolku)?
- 2) Jakou činností a aktivitami se váš spolek zabývá?
- 3) Jak byste charakterizoval/a váš spolek, co se týká formálnosti? Jak může nový člen vstoupit do spolku?
- 4) Jaké vztahy máte s městem (radnicí), cítíte podporu jak finanční tak i jinou?
- 5) Podílí se někteří členové na samosprávě města, objevují se na kandidátních listinách, působí v zastupitelstvu?
- 6) Orodují za vás někteří při rozhodování o věcech, které se týkají vašeho spolku (finanční příspěvek)?
- 7) Jak je váš provoz a činnost financován, jak jsou financovány konkrétní aktivity?
- 8) Jak široká je vaše členská základna?
- 9) Jak často se váš spolek (zájmová skupina) setkává?
- 10) Na kterých akcích se váš spolek (skupina) podílí?
- 11) Která akce bývá podle Vás každoročně nejúspěšnější?
- 12) Kdy a za jakých okolností váš spolek (skupina) začal fungovat?
- 13) Spolupracujete s jinými spolky, popř. jak a na kterých akcích?
- 14) Myslíte si, že spolkový život ve městě má podíl na samosprávě města?
- 15) Podílí se spolky na rozvoji města? Jak?
- 16) Propagujete vaši činnost, oslovujete i nečleny, popř. jakým způsobem?
- 17) Jaký je v dnešní době zájem být členem vašeho spolku, lze sledovat určitý vývoj?
- 18) Máte plány do budoucna jak činnost vašeho spolku dále rozvíjet?

Otázky pro knihovnici města Hanu Tupou

- 1) Co Vás vedlo k politickému angažmá (kandidatuře do zastupitelstva)?
- 2) Jste členkou kulturní komise, jaké okruhy činností tato komise řeší?
- 3) Kolikrát jste kandidovala do zastupitelstva?
- 4) Pod jakým SNK jste v jednotlivých letech kandidovala do zastupitelstva?
- 5) Jak Vaše SNK sestavuje kandidátní listinu?
- 6) Podle čeho se daný kandidát rozhoduje pro výběr SNK?
- 7) Má Vaše SNK program?
- 8) Konají se třenice v zastupitelstvu? O co?
- 9) Panuje mezi jednotlivými SNK rivalita? Jak a kdy se projevuje?
- 10) Tvoří se v Kožlanech před volbami či po volbách koalice?
- 11) Mají občané zájem o politické dění ve městě, zúčastňují se například zasedání zastupitelstva?
- 12) Co Vás vedlo k politickému angažmá?
- 13) Jak hodnotíte spolkový život v Kožlanech a jeho vliv na rozhodování (samosprávu) ve městě?
- 14) Konají se třenice o přidělování finančních prostředků spolkům a zájmovým skupinám? (Kdo je nejaktivnější?)
- 15) Myslíte si, že příspěvky jsou adekvátní?
- 16) Jakých akcí se Vy osobně zúčastňujete?
- 17) Kterou akci hodnotíte jako nejzdařilejší (z hlediska organizace, zájmu lidí)?
- 18) Podílí se spolky na rozvoji města? Jak? Je přínos spolků dostatečný?
- 19) Funguje ve městě spolupráce mezi spolky, na jaké úrovni se pohybuje?
- 20) Co by se v oblasti spolkového života mohlo zlepšit, jsou určité plány do budoucna?
- 21) Setkala jste se s problémem v oblasti spolkového života?
- 22) Jaký spolek je podle Vašeho názoru nejaktivnější?

Příloha č. 3: Přehled konaných akcí v Kožlanech (rok 2012)

Měsíc konání	Název akce	Pořádá, organizuje	Místo
Leden	IV. Ples města Kožlany	Kulturní komise (Hana Tupá)	Sokolovna Kožlany
Únor	Myslivecký ples	Myslivecké sdružení Kožlany (p. John)	Sokolovna Kožlany
	Masopust - Průvod - Taneční rej (hudba)	TJ Kožlany – fotbalový oddíl (p. Pícl)	Sokolovna Kožlany (taneční rej)
	Zimní pochod pro děti a dospělé	SDH Kožlany (Alena Foldová)	
	Setkání Klubu šikovných žen	Klub šikovných žen	Muzeum
Březen	Kožlanský míčový desetiboj	Jan Kotěšovec	Tělocvična ZŠ
	Šibřinky	TJ Kožlany – fotbalový oddíl	Sokolovna Kožlany
	Zájezd Klubu důchodců do Plzně	Kulturní komise (Hana Tupá)	
	1. kreativní odpoledne	Klub šikovných žen	Městská knihovna
	Dětský maškarní bál	Dům dětí a mládeže Kralovice	Sokolovna
	Nos s Andersenem	Městská knihovna (Hana Tupá)	Městská knihovna
Duben	Vítání nových občánků Kožlan	MěÚ a kulturní komise	Radnice Kožlany
	Soutěž O pohár starosty města – Kožlanská jízda	SDH Kožlany	
	2. kreativní odpoledne	Klub šikovných žen	Městská knihovna
	Velikonoční volejbalový turnaj smíšených družstev	TJ Kožlany - volejbal	Tělocvična ZŠ
	Krajský turnaj v basketbale (mladší dívky)	DBK Kožlany-Kralovice	Tělocvična ZŠ
	Krajské finále v basketbale (starší dívky)	ZŠ	Tělocvična ZŠ
	Kožlanská laťka	ZŠ Kožlany	Tělocvična ZŠ
	Stavění májek ve městě a jejich noční hlídání	Kožlanská mládež, dobrovoníci	
Květen	Výstava „Prádlo našich	Kulturní komise	Muzeum

	babiček“		
	Pochod údolím Javornice	Kulturní komise (Hana Tupá)	
	Soutěž v silovém víceboji	Sponzor: Keramo Kožlany	Tělocvična ZŠ
	Jarní setkání důchodců	Klub důchodců (p. Langová)	Zasedací místnost muzea
	Dětský den u hasičské zbrojnice Kožlany	SDH Kožlany	Hasičská zbrojnice Kožlany
	Zájezd do Velkého divadla Plzeň	Hana Tupá	
	Pietní akt u pomníku E. Beneše	Městská rada, starosta Mgr. V. Příbyl	
Červen	Zájezd – Lysá nad Labem	Český svaz zahrádkářů	
	Memoriál K. Šlikové - streetball	DBK	Hřiště u ZŠ
	Ladislavská 50 – cyklistický výlet	Hana Tupá, Zdeněk Tupý	
	Slavnostní vyřazení žáků 9. tříd ZŠ	ZŠ, Kulturní komise, MěÚ	Radnice Kožlany
Červenec	-	-	-
Srpen	Kožlanská pouť, večerní pouťová zábava		Sokolovna Kožlany (večerní zábava)
	Pouťové sportovní odpoledne a program pro děti	TJ Kožlany – fotbalový oddíl, Klub šikovných žen, SDH Kožlany, Myslivecké sdružení Kožlany	Areál u Vožehova rybníka
	Výstava drobného zvířectva	Český svaz chovatelů Kožlany	Areál za restaurací „U Radnice“
	Včelařská výstava	Český svaz včelařů Kožlany	
	Tvořivé léto	Klub šikovných žen	Dům „U Topinků“
Září	KRA-KOŽ CUP (basketbal starších zákyň a mladšího minižactva)	DBK	Tělocvična ZŠ
	Zájezd – Litoměřice (výstava „Zahrada Čech“)	Český svaz zahrádkářů (p. Topinková)	
	Zájezd Klubu důchodců – zámek Kaceřov	Klub důchodců (pí Vorlíková a pí Langová)	

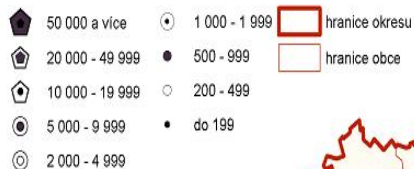
Říjen	Pravá hasičská zábava	SDH Kožlany	Sokolovna Kožlany
	Podzimní moštování jablek	Český svaz zahrádkářů	p. Petelík
	Týden knihoven	Hana Tupá	Městská knihovna
	Zájezd do Plzně (Komorní divadlo)	Kulturní komise (Hana Tupá)	
	Výstava „Významní kožlanští rodáci“	Hana Tupá	Městská knihovna
Listopad	Výstava „Kožlanští spisovatelé“	Hana Tupá	Městská knihovna
	Vánoční tvoření – ZŠ pro děti a rodiče	ZŠ, MŠ, DDM Kralovice	
	Setkání členů Klubu důchodců	Klub důchodců (pí Langová, starosta Mgr. V. Příbyl)	Restaurace „Ve Mlejně“
	Vánoční jarmark, rozsvícení vánočního stromu	MěÚ, Kulturní komise, žáci ZŠ a MŠ	
Prosinec	Výstavka Betlémů a akce „Advent v knihovně“	Hana Tupá	Městská knihovna
	Dětské vánoční zpívání v kostele	Sbor ZŠ (p. Berbr)	Kostel sv. Vavřince
	Vánoční besídka pro seniory	Kulturní komise, MŠ Kožlany	Dům s pečovatelskou službou
	Vánoční dětský den v hájovně – soutěže, program	Myslivecké sdružení	Hájovna
	Zájezd na muzikál – Plzeň (Komorní divadlo)	Hana Tupá	
	Silvestrovská diskotéka	p. Neumann	Sokolovna
	Taneční silvestrovská veselice	p. Petr	Rekreační středisko „Ve Mlejně“

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z Kroniky města Kožlany za rok 2012

Příloha č. 4: Administrativní rozdělení okresu Plzeň-sever

ADMINISTRATIVNÍ ROZDĚLENÍ OKRESU PLZEŇ-SEVER - STAV K 1.1.2008

Počet obyvatel v obci

NÁZEV MĚSTA
Název městyse
Název ostatních obcí

Zdroj: ČSÚ: Administrativní rozdělení okresu Plzeň-sever

Příloha č. 5: Fotogalerie

Kožlanští hasiči v roce 1914

Zdroj: <http://www.kozlany.cz>

Žebříkové cvičení v Kozlanech roku 1936

Zdroj: <http://www.kozlany.cz>

Vožehův rybník (před revitalizací)

Zdroj: <http://www.kozlany.cz>

Vožehův rybník (po revitalizaci)

Zdroj: Autor práce, 2014

Městské muzeum

Zdroj: Autor práce, 2013

Městská radnice

Zdroj: Autor práce, 2014

Pomník Dr. Edvarda Beneše

Zdroj: Autor práce, 2014

Základní škola Dr. E. Beneše

Zdroj: Autor práce, 2014

Fotbalový stadion FC Olympie Kožlany

Zdroj: Autor práce, 2014

Hřiště u Základní školy Dr. E. Beneše

Zdroj: Autor práce, 2014